

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1359**

5 69 ΤΔΒ
Λάφος (Δ.)

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΛΑΖΟΥ

Διευθυντοῦ πλήρους Δημοτικοῦ Σχολείου Λαμίας

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ

ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΩΝ

ΠΡΟΣ

ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΟΥΣΟΥΛΙΝΟΥ

Πλατεία Ἀγίων Θεοδώρων

1907

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΡΓΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΟΥ

καθηγητοῦ τῆς ἱερᾶς Μουσικῆς ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ Σχολῇ τῷ Διδασκαλεῖῳ,
Ἄρσακείῳ, Ἀμαλείῳ καὶ τῷ Χίλλ.

Α'. ΜΕ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΝ ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΑΝ

Δραχ.

- Ἱερά Ῥυμνωδία.** (Ἀναστασηματάριον) περιέχουσα τοὺς ἤχους μετὰ θεωρητικῆς προεισαγωγῆς εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, κτλ. 7.50
- Τριώδιον** ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου μέχρι τῆς πρώτης τῆς Κυριακῆς τῶν Βαίων ἐν τέλει δὲ προσετέθη καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. 2.50
- Μεγάλη Ἑβδομάς.** Τεῦχος Α'. περιέχον τὰς Ἀκολουθίας τῶν ἀγρυπνιῶν ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαίων μέχρι καὶ τῆς πρώτης τῆς Μ. Πέμπτης 2.50
- Μεγάλη Ἑβδομάς.** Τεῦχος Β'. συνέχεια τοῦ Α'. Τεύχους περιέχον τὰς ἀκολουθίας τῆς Μ. Πέμπτης ἐσπέρας, τῆς Μεγ. Παρασκευῆς καὶ τοῦ Μ. Σαββάτου. 2.50
- Ἁγιοπολίτου** τεῦχος Α'. περιέχον τὰ δοξαστικά, ἰδιόμελα, προσόμοια, καθίσματα, ἀπολυτικά, ἕξαποστειλάρια καὶ Ἀποστόλους τῶν μηνῶν Δεκεμβρίου καὶ Ἰανουαρίου. 4.50
- Ἁγιοπολίτου,** τεῦχος Β'. (συνέχεια τοῦ Α'. τεύχους), περιέχον τὰ δοξαστικά, ἰδιόμελα, προσόμοια κτλ. τῶν δέκα μηνῶν ἀπὸ Φεβρουαρίου μέχρι τέλους Νοεμβρίου. 4.50
- Ἁγιοπολίτου,** Τεῦχος Γ'. περιέχον τὰς μελωδίας τοῦ Πεντηκοσταρίου 2.50
- Ἑορτολόγιον.** Τεῦχος Β'. περιέχον δοξαστικά τινα καὶ ἰδιόμελα τοῦ ἐνιαυτοῦ. 2.50
- Ῥυμνος ὁ ἀκάθιστος.** εὐρύθμως τονισθεὶς. 1.25

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΔΑΖΟΥ

Διευθυντοῦ πλήρους Δημοτικοῦ Σχολείου Λαμίας

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ
ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΩΝ

ΠΡΟΣ

ΣΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΔΙΨΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΣΗΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΟΥΣΟΥΛΙΝΟΥ

Πλατεία Ἀγίων Θεοδώρων

1906

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ταξ. Ομάδα

02
ΕΛΣ
ΣΤ2Α
1359

Τὰ γνήσια αντίτυπα φέρουσι τὴν ὑπογραφήν μου.

ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΤΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

1. Τὸ Σχολεῖον.

- Καὶ πηγαίνεις στὸ σχολεῖον τὸ μικρὸν ἐσὺ παιδίον;
- Ναὶ πηγαίνω τακτικὰ εἶμαι χρόνων ἕξ ἑπτὰ καὶ μανθάνω ἀρκετά.
- Τί; μανθάνεις νὰ διαβαζῆς κι' ἓνα δυὸ νὰ λογαριαζῆς;
- Ναὶ μανθάνω ἄλφα βῆτα, γῆτα δέλτα ζῆτα ἦτα. καὶ μετρῶ ἓν δύο τρία, ἕως εἰς τὰ δεκάπαιρα.
- Καὶ μόνον αὐτὰ μανθάνεις;
- Ὅχι δὲ κι' ἄλλα πολλὰ, καὶ ὠρεῖα καὶ καλὰ, ἄσματα καὶ ἱστορίας κι' ἄλλας τύσας ἀληθείας.
- Κι' ἀπ' ὅλα ταῦτα ὠφελεῖσαι, καὶ καλὸν παιδίον εἶσαι;
- Μάλιστα μανθάνω καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.
- Καὶ ποῖον εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ;
- Δὲν τὸ ἔξυρεις; ἐντροπή... Ἐνα μωρὸ θὰ σοῦ τὸ πῆ. Νὰ ἀδελφὲ μου, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶνε νὰ μ' ἀγαπᾷς νὰ σ' ἀγαπῶ, κακὸ νὰ μὴ μοῦ κάμνης οὔτε νὰ σοῦ κάμνω.

2. Ἡ ἐλευθερία.

Ἀνδρέας. Νὰ σοῦ πῶ Πέτρε.

Πέτρος. Τί Ἀνδρέα;

'Ανδρέας. "Ηθελον νὰ ἦμην ἕνας μεγάλος ἄνδρας, μὲ μουστάκια καὶ τότε ἔβλεπες !

Πέτρος. Τί; Μήπως ἤθελες νὰ γείνης στρατιώτης ;

'Ανδρέας. Ναὶ βέβαια τὸ ἐπιθυμῶ πολὺ.

Πέτρος. Πολὺ καλὰ. Καὶ τί μὲ τοῦτο ; γιὰ νὰ κρεμάσης σπαθί ;

'Ανδρέας. Μάλιστα. Καὶ νὰ πάγω στὸν πόλεμο νὰ ἀκούω μπὰμ μπούμ !

Πέτρος. Καὶ σ' ἀρέσει τὸ μπὰμ μπούμ ; Δὲν φοβεῖσαι τὸν πολεμον ;

'Ανδρέας. "Οχι. Στὸν πόλεμον πηγαίνουν ὅλοι γιὰ νὰ ἐλευθερώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἤξευρες πόσοι ἄλλοι σὰν καὶ ἐμᾶς αὐτὴν τὴν στιγμὴν κλαίουν καὶ στεναρίζουν !

Πέτρος. Καὶ τί νὰ κάμωμεν ἡμεῖς γιὰ αὐτούς ;

'Ανδρέας. Νὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἐλευθερώσωμεν.

Πέτρος. Πολὺ καλὰ λέγεις 'Ανδρέα. Καὶ ἐγὼ ἅμα μεγαλώσω θὰ πάω στρατιώτης. "Ηθελον μάλιστα νὰ μ' ἔδιδον δύο τουφέκια καὶ δύο σπαθιά. 'Α ! καὶ νὰ ἦτο τώρα ἐκείνη ἡ ὥρα !

'Ανδρέας. Εὐγε Πέτρε ! Θὰ πᾶμε μαζὺ λοιπόν.

Πέτρος. Μάλιστα θὰ πᾶμε.

3. Τὰ καλὰ παιγνίδια.

'Ιωάννης. Τί κάμνεις, Βασιλάκη ;

Βασιλάκης. Καλὰ, καὶ παρὰ καλὰ, 'Ιωάννη. Δὲν μὲ βλέπεις ; Τί μὲ ἐρωτᾷς ;

'Ιωάννης. Νά' διότι σὲ εἶδα στὸν ὕπνον μου ὅτι ἔτρεχες καὶ ἔπεσες κι' ἐκτύπησες.

Βασιλάκης. Χά! χά! χά! Καὶ καλὰ γιὰτὶ τὸ εἶδες στὸν

ὕπνον σου τὸ ἐπίστευσες ; Καὶ ἔπειτα δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἐγὼ δὲν παίζω τοιαῦτα παιγνίδια ;

Ἰωάννης. Τί λοιπὸν ποτὲ δὲν παίζεις ;

Βασιλ. Παίζω· πῶς δὲν παίζω ! Ἀλλὰ παίζω φρόνιμα παιγνίδια. Ἔχω ἓνα κουτί στρατιώτας, τοὺς βάζω στὴν σειρὰν κάμνουν γυμνάσια. Ἔχω κ' ἓνα τόπι. Μὰ τί τόπι ! Πολὺ ὠραῖον καὶ παίζω καὶ μ' αὐτό.

Ἰωάννης. Ἔχω κ' ἐγὼ τόπι καὶ τὸ παίζω περίφημα· δὲν μοῦ βγαίνει κανεὶς.

Βασιλ. Ἄν θέλῃς ἔρχεσαι στὸ σπίτι μου καὶ παίζομεν μαζὺ καὶ βλέπομεν ποῖος τὸ παίζει καλλίτερα.

Ἰωάννης. Μάλιστα ἔρχομαι, ἀλλὰ νὰ ἐρωτήσω καὶ τὸν πατέρα μου. Χωρὶς τὴν ἀδειάν του δὲν κάμνω τίποτε.

Βασιλ. Τί ; τὸν φοβεῖσαι ;

Ἰωάννης. Δὲν τὸν φοβοῦμαι· ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ τὸν πικράνω. Θὰ τοῦ τὸ εἶπω, καὶ πιστεύω νὰ μὲ ἀφήσῃ. Ποτὲ δὲν μοῦ ἐχάλασε τὸ χατῆρι· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ποτὲ δὲν ἔκαμα πρᾶξιν ποῦ νὰ τὸν πικράνῃ.

Βασιλ. Καλὰ λοιπὸν πήγαινε νὰ τὸν ἐρωτήσης καὶ ἐγὼ σὲ περιμένω ὕστερον ἀπὸ τὸ σχολεῖον. Ἐγὼ μὲ ἄλλα παιδιὰ τῆς γειτονιάς δὲν παίζω, διότι εἶνε ἄτακτα.

Ἰωάννης. Καλὰ πηγαίνω, καὶ περίμενε.

4. Τὰ δῶρα κατὰ τὰς ἐξετάσεις

Παῦλος. Νίκο—Νίκο.

Νικολ. Τί τρέχει Παῦλε ;

Παῦλος. Νά ! σήμερον ποῦ ἔχομεν ἐξετάσεις εἶμαι χαρὰ γεμάτος. Μοῦ εἶπεν ἡ μητέρα μου, ἐὰν κάμω καλάς ἐξετάσεις, θὰ μοῦ δώσῃ ἓνα σωρὸ ὠραῖα πράγματα.

Νικολ. Καὶ ἡ ἰδική μου λέγεις δὲν θὰ μοῦ δώσῃ ;

Παῦλος. Ξεύρω κ' ἐγὼ τί νὰ εἰπῶ ; Ἄν καὶ σὺ κάμης καλαῖς, θὰ σοῦ δώσῃ.

Νικοῦ. Ἐγὼ τὰ εἰξεύρω ὅλα τὰ μαθήματά μου καὶ θὰ ἰδῆς πῶς θὰ τὰ εἰπῶ.

Παῦλος. Ὅλα τὰ εἰξεύρεις ;

Νικοῦ. Ὅλα βέβαια γιατί ποτὲ δὲν ἔλειψα ἀπὸ τὸ σχολεῖον. Ἐὰν θέλῃς ῥώτα με.

Παῦλος. Εἰξεύρεις τὸν Νῶε ;

Νικοῦ. Καὶ τὸν Νῶε, καὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ τὸν Ἀβραάμ. καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλεις.

Παῦλος. Ὅχι. Ἐγὼ θέλω τὸν Νῶε νὰ μοῦ εἰπῆς.

Νικοῦ. Ὁ Νῶε ἔκαμε τὴν κιβωτὸν ποῦ τοῦ εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ δὲν ἐπνίγη, ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ὁ Θεὸς τὸν ἠγάπα, διότι ἦτο καλὸς ἄνθρωπος.

Παῦλος. Καὶ ὅταν ἐτελείωσεν ὁ κατακλυσμὸς τί ἔκαμε ;

Νικοῦ. Ἐστειλε πρῶτον τὸν κόρακα, ἔπειτα τὴν περιστεράν, καὶ κατόπιν ἐβγήκε καὶ αὐτὸς μὲ τὴν οἰκογένειάν του καὶ μὲ ὅλα τὰ ζῷα ἀπὸ τὴν κιβωτὸν καὶ ἔκαμε τὴν προσευχὴν του εἰς τὸν Θεόν.

Παῦλ. Βλέπω ὅταν κ' ἐμὲ τὰ λέγεις καὶ σὺ. Μάντευσε τώρα, ὅταν τί δῶρα θὰ μοῦ δώσῃ ἡ μητέρα ;

Νικοῦ. Ξεύρω κ' ἐγὼ... καραμέλαις...

Παῦλος. Μπά ! Μπά ! μήπως εἶμαι μικρὸ παιδάκι ! Νὰ σοῦ εἰπῶ ἐγὼ τί θὰ μοῦ δώσῃ ;

Νικοῦ. Πές μου.

Παῦλος. Νὰ θὰ μοῦ πάρῃ πένναις, χαρτί καὶ μελάνη διὰ νὰ γράφω, καὶ μολύβια χρωματιστὰ διὰ νὰ ζωγραφίζω.

Νικοῦ. Αὐτὰ εἶναι καλὰ· ἀλλὰ θὰ μοῦ δίδῃς κι' ἐμὲ νὰ ζωγραφίζω ;

Παῦλ. Βέβαια θὰ σοῦ δίδω· ἀλλὰ νὰ μοῦ δίδῃς καὶ σὺ ἀπὸ τὰ ἰδικά σου δῶρα.

Νικόλ. Βεβαιότατα, θὰ σοῦ δίδω. Πάμε τώρα νὰ καθίσωμεν στὴν θέσιν μας διὰ νὰ μᾶς ἐξετάσῃ ὁ κύριος διδάσκαλος.

Παῦλ. Ναι· καλὰ λέγεις πάμε, διότι ἔρχεται.

δ. Ὁ ὑπνοφάγος.

Μιχάλης. Ἐ! κοιμᾶσαι; Νικολό· σήμανε γιὰ τὸ σχολεῖό.

Διατί τόσον ἀργὰ ἐξυπνάς ὑπνοφαγᾶ;

Ἦλθον νὰ σέ βρῶ ἔξυπνό, γιὰ νὰ πάμε στὸ σχολεῖό.

Νικολός. Τί; τί μὲ θέλεις βρὲ Μιχάλη ἄφες με καὶ μ' ἤλθε ζάλη, ἀπ' τὸν ὕπνον τὸν πολὺ· εἶνε σήμερα σχολή.

Μιχάλης. Εἶνε σήμερα σχολεῖον, δὲν θὰ ἐπιασες βιβλίον. Καὶ τὴν καθημερινὴν τὴν νομίζεις ἑορτήν. Ἐγὼ ἔμαθα διαβάζω, ἐγὼ γράφω, λογαριάζω, ἤρχισα γραμματικὴν καὶ τὴν ἀριθμητικὴν.

Νικολός. Δὲν προχώρησα ἔγω τόσον, μὰ κοιμήθηκα καμπόσον. Δὲν μελέτησα πολὺ, ἀπ' τὸν ὕπνον τὸν γλυκὺ.

Μιχάλης. Ἀπ' τὸν ὕπνον τί ἐβγήκε; εἰς τὴν τσέπην σου τί μπῆκε; ἐσυνήθισες νωθρός, καὶ θὰ γίνῃς ὀκνηρός. Οὔτε γράμματα θὰ μάθῃς καὶ πολλὰ κακὰ θὰ πάθῃς. Εἰς πᾶν ἔργον ἀμελής, θ' ἀποθάνῃς ἐνδεής.

ε. Μονόλογος (ὀκνηροῦ)

Ἄχ! μὰ πῶς ἤθελα, παπούς νὰ ἤμουν τώρα, νὰ κάνω τὸ σοφὸ, νὰ βγάζω νὰ ρουφῶ ταμβάκο κάθε ὥρα.

Νὰ ἔχω ἄσπρα γένεια, ποτὲ νὰ μὴ διαβάζω, σχολεῖό νὰ μὴ πηγαίνω, στὸ σπῆτι μου νὰ μένω καὶ πάντα νὰ νυστάζω.

Νὰ παίζω ὅλη ἡμέρα μὲ ἓνα κομβολόγι, νὰ μὴ μοῦ
λέν' δουλιὰ καὶ νὰ ἔχω καὶ ρολόγι.

Νὰ λέγω παραμύθια ἐπὶν' ἀπὸ τὸ στρῶμα καὶ ὅλοι
στὴν μιλιὰ μου νὰ στέκωνται μπροστά μου μὲ ἀνοιχτὸ τὸ
στόμα.

Νὰ μοῦ φιλοῦν τὸ χέρι, εὐχαῖς πολλαῖς νὰ δίδω καὶ
πάντα καθιστός, καὶ εἰς ὅλους σεβαστός, νὰ τρώγω καὶ νὰ
πίνω.

Νὰ ἔχω καὶ μιὰ μαγκούρα νὰ κάνω τὸν κακό, κι' ἄμα
θυμὸς μὲ πέρνει ν' ἀρχίζω τὸ στελιάρι, καὶ τὸ τρελλὸ Πε-
τράκι ποῦ θένα μοῦ ἔμιλξ.

7. Μονόλογος (Μετάβασις εἰς τὸ σχολεῖον)

Μικρὸ πουλάκι πέταξα καὶ ἔγ' ἀπ' τὴ φωλειά μου,
ἦλθα ἐδῶ ν' ἀκούσητε κι' ἐμένα τὴ λαλιὰ μου.
Ἦλθα μὲ θάρρος νὰ εἰπῶ ἓνα μικρὸ τραγουδι,
ὡς τραγουδοῦν τ' ἄλλα πουλιὰ ὡς ψάλλει τ' ἀγγελουδι.
Ἦλθα νὰ μάθω γράμματα μικρὸ καὶ χαϊδεμένο,
ἀπὸ μητρὸς τὴν ἀγκαλιὰ κακοενδεδυμένο.
Μὲ βλέπετε κοράσια κι' ἀγόρια ἀδελφάκια.
ἄφηκα καὶ ταῖς κούκλαις μου καὶ τ' ἄλλα παιγνιδάκια.
Νὰ ἔλθω σ' αὐτὴ τὴ φωλειά, ποῦ κατοικοῦν πουλάκια,
νὰ μάθω τὰ κεντήματα, γράμματα τραγουδάκια.
Στὴν ἑορτὴν μας σήμερον νὰ ψάλλω κι' ἐγὼ ἓνα,
μὲ σέβας στοὺς ἀκροατάς, μὲ χέρια σταυρωμένα.
Εἶνε ἀρμόδιος καιρὸς, κατάλληλος ἡ ὥρα,
ποῦ κελαδοῦν τ' ἄλλα πουλιὰ. Ἄνοιξις εἶνε τῶρα.

8. Ἡ ἀγάπη τῶν μικρῶν.

Σοφία. Χαῖρε φίλη μου Μαρία.

Μαρία. Χαῖρε φίλη μου Σοφία.

- Σοφία.* Παιζομ' ένα παιγνιδάκι
'σάν παιδάκι μὲ παιδάκι ;
- Μαρία.* Τ' εἶνε αὐτὸ τὸ παιγνιδάκι ;
- Σοφία.* Νὰ κρατῶ ἕνα λουλουδάκι
καὶ τὰ φύλλα του μαδῶ.
- Μαρία...* γιὰ νὰ εἰδῆς ἂν σ' ἀγαπῶ...;
- Σοφία.* Ναί. Ν' ἀρχίσω μ' ἀγαπᾶς ;
ἢ ἀπ' τὸ δὲν μ' ἀγαπᾶς ;
- Μαρία.* Σ' ἀγαπῶ, δὲν μ' ἀγαπᾶς,
πάντα θαύρης μ' ἀγαπᾶς.
- Σοφία.* Κόπτω φύλλον μ' ἀγαπᾶς,
ἄλλο δὲν μὲ ἀγαπᾶς.
Τελειώνω, μ' ἀγαπᾶς
στὴν ἀγάπην μας αὐτὴ
εἶνε κι' ὁ θεὸς μαζί.

9. Ἡ διδασκάλισσα.

- Ἀσπασία.* Εἶδες κλωσσα μὲ πουλάκια,
πουλακίτσαις κοκκοράκια ;
Εἶδες πῶς μὲ τὰ πτερά της
προστατεύει τὰ μικρά της ;
Καὶ τὰ κράζει κο, κό, κό,
ἔλθετε ὅλα ἐδῶ ;
— Τρέχουν ὅλα στὴ μητέρα,
πετυγίζου στὸν ἀέρα
ποῖον πρῶτον νὰ προφθάσῃ
τὴν τροφήν του νὰ μὴ χάσῃ,
καὶ φωνάζου πί, πί, πί,
ἀπ' ἐδῶ κι' ἀπ' ἐκεῖ ;
- Καλλιόπη.* Εἴχαμεν καὶ 'μεῖς μιὰ κλωσσα,
εἶχε καὶ μικρὰ καμπόσα.

καὶ τοῖς ἔροριπτα σιτάρι,
κόκκους, σπόρους καὶ κριθάρι.
ἔτρωγαν καὶ πί, πί, πί,
ἴφωναζαν ὅλα μαζύ·

Ἄρτιγόρη. Ἡ διδασκάλισσα ἴσαν κλῶσσα
μᾶς καλεῖ μὲ γλυκερὰ γλῶσσα.
Μᾶς διδάσκει στὸ σχολεῖον
ὅσα λέγει τὸ βιβλίον,
γράμματα, κι' ἄλλα πολλὰ καὶ ὠραῖα καὶ καλὰ.

10. Ἡ εὐσπλαγχνία.

(Δύο μικρὰ κοράσια τὸ ἐν καλοενδοεδυμένον μὲ κούκλαν
εἰς τὴν χεῖρα καὶ τὸ ἄλλο πτωχικά).

Κούλα. Τί εἶν' αὐτὸ ἔτσι ἐδῶ, Ἐλένη;

Ἐλένη. Αὐτό; δὲν τὸ γνωρίζεις; εἶνε μπάλωμα!

Κούλα. Μπάλωμα! Καὶ τί θὰ πῆ μπάλωμα;

Ἐλένη. Τόσον μικρὸν πρᾶγμα δὲν εἰξεύρεις; Νά· ὅταν
τὸ φορέμα σου τρυπᾷ, ἡ μαμά σου ῥάπτει ἕνα πανὶ ἐπάνω
στὴν τρύπαν καὶ δὲν φαίνεται.

Κούλα. Ἄ! τῶρα ἐκατάλαβχ· μὰ γιὰτι κάνουν τρύπαις
σένα τὰ φορέματά σου;

Ἐλένη. Ξεύρω καὶ ἴγώ; ἴσαν παληώσουν τρυποῦν.

Κούλα. Σάν παληώσουν; Ἐμένα δὲν παληώνουν ποτέ.
Φορῶ ὅλο καινούργια. Ἄλλὰ δὲν μοῦ λέγεις ποῦ εἶν' ἡ
κούκλα σου;

Ἐλένη. Ἡ κούκλα μου; Δὲν ἔχω κούκλα.

Κούλα. Δὲν ἔχεις κούκλα; Μία μικρὰ κουκλίτσα νὰ
τὴν ἀγαπᾷς, νὰ τὴν ἔχῃς ὡς κόρη, καὶ νὰ τὴν βάζῃς
στὴν κούνια νὰ τὴν κἀνης νάνι νάνι;

Ἐλένη. Δὲν ἔχω.

Κούλα. Νὰ τὴν ἐνδύης, νὰ τῆς κτενίζης τὰ μαλάκια
καὶ νὰ πηγαίνης περίπατον ;

Ἐλένη. Ναί, καλὰ εἶνε αὐτὰ ποῦ λέγεις, ἀλλὰ δὲν ἔχω.

Κούλα. Ἡ καυμένη ἢ Ἐλένη, νὰ μὴ ἔχη μιὰ κουκλί-
τσα ! θελεῖς νὰ σοῦ δώσω τὴν δικήν μου ;

Ἐλένη. Θέλω, θέλω· ἀλλὰ σὺ τί θᾶχης, Κούλα ;

Κούλα. Ἐγὼ ἔχω ἄλλη μία. Μὰ θὰ τὴν ἀγαπᾶς πολὺ ;

Ἐλένη. Βέβαια πάρα πολὺ.

Κούλα. Καὶ θὰ τὴν περιποιῆσαι ;

Ἐλένη. Περισσότερον ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου.

Κούλα. Θὰ τὴν λέγης καὶ Πανδώρα ;

Ἐλένη. Βέβαια, ὅπως σὺ τὴν ὀνομάζεις.

Κούλα. Καὶ θὰ μοῦ τὴν δίδης νὰ τὴν φιλῶ καμμιὰ φορά ;

Ἐλένη. Εἶνε καὶ νὰ τὸ ῥωτᾶς ;

Κούλα. Λοιπὸν λάβε την, (τὴν φιλεῖ καὶ τὴν δίδει.).

Ἐλένη. (χαίρουσα τὴν λαμβάνει) ὦ ! εὐχαριστῶ
πολὺ ἀγαπητῆ μου Κούλα.

Κούλα. Αὔριον σὲ περιμένω νὰ ἔλθης μὲ τὴν Πανδώ-
ραν εἰς τὸ σπῆτί μου γιὰ νὰ παίξωμεν μαζὺ μὲ ταῖς κού-
κλαις μας ταῖς δύο.

Ἐλένη. Χωρὶς ἄλλο θᾶλθω πεταχτά,

αὔριον εἰς τὰς ἑπτὰ·

θέλω νὰ ᾿σαι ξυπνητῆ

μὲ τὴν κούκλα τὴν χρυσεῖ.

γιὰ νὰ παίξωμεν μαζὺ.

II. Ἡ μικρὰ οἰκοκυρούλα.

Χαρὶκλεια. Ὅταν ἀπὸ τὸ σχολεῖον στὴν οἰκίαν ἐπιστρέψης
Ἀνδρομάχη, ποῦ πηγαίνεις, καὶ δὲν ἔρχεσαι
| νὰ παίξης.

Ἔχω κούκλαις καὶ παιγνίδια
ἔχω κούνιαις καὶ στολίδια.

Ἄνδρ.ομ. Συγυρίζω τὰ βιβλία, ὅσα ἔχω στὸ σχολεῖον
καθαρίζω τὸ τραπέζι ὅπου ἔχω ὡς γραφεῖον
κάλτσαις πλέκω ἢ ταντέλα
ράπτω καὶ καμμιά μπροστέλα.

Χαρι.κ.λεια. Τότε σὺ ἔχεις σκοτούραις, ποτὲ δὲν διασκε-
[δάξεις,
ἔχεις πάντοτ' ἐργασίαν· τὴν ζωὴν σου δὲν ἀλ-
Ἔγὼ ἔχω παιγνιδάκια, [λάξεις.
παίζω, λέγω τραγουδάκια.

Ἄνδρ.ομ. Ἡ μαμά μου πάντα λέγει, ὅτι πᾶσα ἐργασία
εἶνε τέρψις εἰς τὴν κόρην καὶ προσέτι εὐτυχία.
Ὅθεν ἀφοῦ μελετήσω,
ἄλλο ἔργον θὰ ἀρχίσω.

Χαρι.κ.λεια. Ἄλλ' ἡ ἰδική μου λέγει, ὅτι στενοχωρημένην
δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ μ' ἴδῃ καὶ μὲ ἔχει χαῦδεμένην.
Διὰ τοῦτο, ὅ,τι 'πῶ
ἐκτελεῖ κι' ὅ,τι ποθῶ.

Ἄνδρ.ομ. Καὶ ἡ ἰδική μήτηρ μ' ἀγαπᾷ, ἀλλ' ὑπακούω
εἰς τὰς προσταγὰς τῆς πάσας, καὶ ποτὲ δὲν
Ἐκτελῶ ὅ,τι εἶπῃ. [παρακούω.
ἔμαθ' ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Χαρι.κ.λεια. Ἄν ζητῶ, καὶ δὲν μοῦ δώσῃ ὅ,τι θέλω, τότε
[κλαίω,
καὶ πεισμώνω, καὶ τὰ πόδια κτυπῶ κάτω καὶ
Τότε πάλιν μὲ φιλεῖ [παλαίω.
κι' ὅ,τι θέλω, ἐκτελεῖ.

Ἄνδρ.ομ. Ἐκκόμαθες καὶ θέλεις καταντήσῃ πεισματάρια,

θα θυμώνης τούς γονεῖς σου, καὶ θὰ ἔχῃς τὴν
καὶ ἀντὶ νὰ σ' ἀγαποῦν [κατάρρα.
βέβαια θὰ σὲ μισοῦν.

12. Ἡ κούκλα.

Ἐλένη. Μαρία τί ἔκαμες τὴν κούκλα σου ;

Μαρία Τὴν ἔβαλα νὰ κοιμηθῇ στὸ κρεβατάκι της. Νὰ
ἴδῃς, Ἐλένη, τί ὠραῖα κοιμάται. Δὲν γυρίζει πλευρό,
ὅπως τὴν βάλλω ἔτσι καὶ μένει. Σὺ τί τὴν ἔκαμες τὴν ἰδι-
κὴν σου ;

Ἐλένη. Ἐγὼ τὴν χάρισα τῆς μικρᾶς μου ἀδελφῆς νὰ
παίξῃ. Τῆς εἶπα μάλιστα νὰ παίζωμεν μαζύ, ἐγὼ νὰ κάμνω
τὴν μοδίστρα καὶ ἐκείνη τὴν μητέρα μὲ τὴν κούκλα της.

Μαρία. Ἔτσι αἱ ! Καὶ ποῦ ἔμαθες νὰ κόπτης φορέματα
καὶ νὰ τὰ ράπτῃς ;

Ἐλένη. Ἐβλεπα τὴν κυρίαν Δασκάλαν ποῦ ἔδειχνε στὰ
μεγάλια κορίτσια, καὶ μοῦ ἔδειξε καὶ ἡ μητέρα μου.

Μαρία. Μὰ πῶς ;

Ἐλένη. Νά ! Κάθε βράδυ ὕστερον ἀπὸ τὸ σχολεῖον ποῦ
πηγαίνω εἰς τὸ σπῆτι μὲ πέρνει πλησίον της καὶ τῆς λέγω
τὸ μάθημά μου. Ἐπειτα μοῦ δίδει μικρὰ κομματάκια
πανί, καὶ ἐγὼ μὲ τὸ μικρὸ ψαλιδάκι τὰ κόπτω.

Μαρία. Ἐγὼ, Ἐλένη, σοῦ ὀρκίζομαι πῶς ἀκόμη δὲν
ἔπιασα τὸ ψαλίδι.

Ἐλένη. Νὰ ἴδῃς, Μαρία μου, καὶ τί ὠραῖα ράπτω...
Βλέπεις αὐτά ; Προχθὲς τὰ ἔραψα μόνη μου. Θὰ παρα-
καλέσω μάλιστα τὴν κυρίαν Διδασκάλισσαν νὰ μὲ μάθῃ
καὶ νὰ κεντῶ.

Μαρία. Καλὲ κύτταξε, ἡ Ἐλένη πόσα ἔξεύρει, θέλω καὶ
ἐγὼ νὰ μάθω νὰ κόπτω, νὰ ράπτω καὶ νὰ κεντῶ.

Ἐλένη. Ναί, Μαρία, νὰ παρατηρήσῃ τὴν κυρίαν Διδα-
σκάλισσαν ἐκεῖ ποῦ δείχνει στὰ μεγάλα τὰ κορίτσια. * Ἄν
θέλῃς μάλιστα νὰ σοῦ δείχνω κι' ἐγὼ ὅ,τι εἰξεύρω.

Μαρία. Ναί· Ἐλένη μου, νὰ μοῦ δείξῃς σὲ παρακαλῶ,
ἀμα σχολάσωμεν νὰ ὑπάγωμεν μαζὺ στὸ σπῆτί μου.

Ἐλένη. Μάλιστα πάμε. Καὶ νὰ ἴδῃς τί ὠραῖα θὰ δι-
σκεδάζωμεν μὲ τὴν ἐργασίαν μας.

Μαρία. Μάλιστα, μάλιστα θὰ εἶνε διασκεδαστικὴ ἡ
ἐργασία μας.

13. Τὰ ἄνθη.

Φρόσω. Τί ἄνθη εἶνε αὐτὰ Κατίνα :

Κατίνα. Δὲν τὰ 'ξεύρεις ;... Μπουγαρινιά.

Φρόσω. Νὰ τὰ μυρισθῶ... "Ὡ τί ὠραῖα. Καὶ ποῦ τὰ
εὐρήκεις, φίλη μου ;

Κατίνα. Ἔχομεν στὸ σπῆτί μας δυὸ μπουγαρινιάς καὶ
ἔχουν τόσα !

Φρ. Ἔχομεν καὶ 'μεῖς μιὰ γιασιμνιὰ γεμάτη γιασιμί.

Κατ. Ἡμεῖς ἔχομεν καὶ γαρουφαλιάς καὶ τριανταφυλ-
λιάς καὶ ὠραίους βασιλικούς. Πηγαίνω τακτικὰ μὲ τὴν
μητέρα μου καὶ τὰ ποτίζομεν. Ἄλλὰ 'ξεύρεις τί ἔπαθα
χθές ;

Φρ. Τί ;

Κατ. Ἐκλαιον τὴν 'μισὴν 'μέρα· διότι ἡ κοκκίνα μας
μὰς ἐχάλασεν ἓνα ὠραῖον βασιλικόν.

Φρ. Καὶ ποία εἶνε ἐκείνη ἡ κακὴ κοκκίνα ;

Κατ. Δὲν ἐννοεῖς.....; Ἡ γάτα μας, καυμένη.

Φρ. Καὶ δὲν τὴν ἐξύλισες ;

Κατ. Ὅχι τὴν καυμένην, μήπως ἐννοεῖ ; Ἄλλὰ 'ξεύρεις
τί ἔκαμα ; Ἐπῆρα ταῖς γλάστραις ἀπὸ τὸ λιανοτό, καὶ

ταίς ἔβαλα στό μπκλκόνι, ὅπου δὲν ἔμπορεῖ ἡ κοκκίνα ν' ἀνεβῆ.

Φρ. Καὶ τί τὰ κάμνεις τὰ ἄνθη ἱ

Κατ. Εὐωδιάζει τὸ σπῆτί μας, διασκεδάζω ποῦ τὰ πο-
τίζω, καμμιά φορά, κάνω καὶ ἀνθοδέσμας καὶ προσφέρω
εἰς τὴν κυρίαν διδασκάλισσάν μου.

Φρ. Δός μου καὶ μέ, σὲ παρακαλῶ αὐτά.

Κατ. Αὐτὰ θὰ τὰ προσφέρω στὴν κυρίαν διδασκάλισ-
σαν· αὔριον εὐχαρίστως νὰ σοῦ φέρω ἄλλα πολλά.

Φρ. Δίκαιον ἔχεις. Ἐγὼ ἔκαμα πολὺ ἀνόητα νὰ σοῦ τὰ
ζητήσω. Δός τα λοιπόν, καὶ πάμε στό ἄλλο δωμάτιον νὰ
ἴδωμεν τὰ ἐργόχειρα. Ἐγὼ ὑπάγω καὶ Σὲ περιμένω.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ

---

14. Ἡ οἰκονομία.

Νικόλαος. Τί εἶν' αὐτὰ ποῦ κρατεῖς Ἀλέξανδρε ;

Ἀλέξανδρος. Χρήματα.

Νικόλ. Καὶ τί θὰ τὰ κάμης παρακαλῶ ;

Ἀλέξ. Αὐτὸ σκέπτομαι καὶ ἔγω τί νὰ τὰ κάμω, εἰς τὸ
νὰ τὰ μεταχειρισθῶ, πολὺ τὸ συλλογιζομαι. Μοὶ τὰ δίδει
ὁ πατήρ μου καθ' ἑβδομάδα καὶ ἔχω τέσσαρας ἑβδομάδας
ποῦ τὰ συνάζω, καὶ ἰδοὺ ἔχω ὀκτὼ φράγκα, τί μὲ συμ-
βουλεύεις νὰ τὰ κάμω ;

Νικόλαος. Εὐκόλον πράγμα, ν' ἀγοράσης γλυκύσματα,
κόλλας χρωματιστάς διὰ νὰ κάμης ἕνα ἀετόν, καὶ τόσα
ἄλλα πράγματα διασκεδαστικά. Μὴ εἶσαι φιλόργυρος, καϋ-
μένε, καὶ λιβανίζης τὰ χρήματα καὶ σκέπτεσαι τόσην
δραν.

Ἀλέξ. Ὡστε σὺ ἂν ἦσο, αὐτὸ θὰ ἔκαμνες; καὶ ἐγὼ θέλω νὰ τὸ κάμω, ἀλλὰ μία φωνὴ μυστικὴ μου λέγει ὅτι δὲν θὰ κάμω καλὰ, διότι ὁ πατήρ μου κοπιᾶζει καὶ κερδίζει τὰ χρήματα αὐτὰ, κι' ἐγὼ νὰ τὰ σπαταλῶ δὲν εἶνε δίκαιον· θέλω βέβαια νὰ πάρω κάτι τι ἄλλο χρησιμώτερον πρᾶγμα.

Νικολ. Τότε ἄς σκεφθῶμεν ἄλλο· δὲν προσκαλεῖς μερικὸς συμμαθητὰς μας νὰ υπάγωμεν εἰς μίαν ἐξοχὴν πρὸς διασκεδάσιν, ἣ δὲν σοῦ ἀρέσει κι' αὐτό;

Ἀλέξ. Βέβαια δὲν μου ἀρέσει. Ἀκουσέ φίλε μου, ἐγὼ πολλάκις ἀκούω τὸν πατέρα μου νὰ λέγῃ: τὸ νὰ ἐξοδεύῃ κανεὶς εἰς χρήσιμα πράγματα καὶ εἰς ἐλεημοσύνας, τοῦτο λέγεται οἰκονομία καὶ ὄχι φιλαργυρία.

Νικολ. Καλὰ λέγεις, ἀλλὰ πρέπει κάποτε καὶ νὰ διασκεδάζῃ κανεὶς καὶ τὰ γλυκύσματα μ' ἀρέσουν.

Ἀλέξ. Ἄν θέλῃς, ἄς ἀλλάξωμεν ὀμιλίαν. Εἶνε τόσοι πτωχοὶ ποῦ πεινοῦν, ποῦ κρυώνουν, ποῦ ὑποφέρουν, ἐν ᾧ ἡμεῖς, δόξα τῷ Θεῷ, ἔχομεν καλοὺς γονεῖς καὶ ζῶμεν ἀνέτως. Ἐλθὲ μὲ τὸ μέρος μου Νικόλαε, καὶ μὴ ἀπατάσαι νομιζῶν φιλαργυρίαν τὴν οἰκονομίαν καὶ διασκεδάσιν τὴν σπατάλην. Ἀργότερα θὰ ἐννοήσης τὴν ἀξίαν τῶν χρημάτων.

Νικολ. Ναί· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω γονεῖς νὰ μου διάξουν αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἀλέξ. Ἐχεις δίκαιον Ἐρχεσαι λοιπὸν νὰ κάμωμεν μίαν συμφωνίαν; Νὰ γίνωμεν φίλοι, νὰ μοιράζωμεν τὰ χρήματά μου, καὶ νὰ φροντίζωμεν πῶς νὰ τὰ ἐξοδεύωμεν καλλίτερα.

Νικολ. Ναί· ἀλλ' ἂν τὸ μάθῃ ὁ πατήρ σου καὶ σὲ ἐπιπλήξῃ;

Ἀλέξ. Δὲν μ' ἐπιπλήττει, ὅταν μάθῃ ὅτι τὰ ἐξοδεύοντες εἰς καλὰς πράξεις.

Νικολ. Εὐχαριστῶ, Ἀλέκο, πολὺ σὲ εὐχαριστῶ. Ἐὰν ὁ Θεὸς μὲ ἀφήσῃ νὰ ζήσω, θὰ ἰδῆς ὅτι δὲν ἔχεις νὰ κάμῃς μὲ ἀχάριστον.

15. Ὁ Ἑλληνόπαις.

Ἀντώνιος. Κάτι στολισμένον σὲ βλέπω, Παῦλε, περίπατον θὰ ὑπάγῃς ;

Παῦλος. Ναί, θὰ ἐξέλθω μὲ τὴν κουβερνάντα μου.

Ἀντ. Ἀ ! ἐλησμόνησα ὅτι εἶσαι κύριος μὲ κουβερνάντα.

Παῦλ. Διατί μὲ περιπαίζεις ;

Ἀντ. Δὲν σὲ περιπαίζω· ἀλλὰ βλέπω πολλὰ παιδιὰ εἰς τὴν ἡλικίαν μας μὲ ταῖς κουβερνάνταις. Ἐγὼ ὅμως ποῦ δὲν ἔχω, πηγαίνω μόνος μου εἰς τὸν περίπατον.

Παῦλ. Διατί δὲν λέγεις εἰς τὸν πατέρα σου νὰ σοῦ πάρῃ μίαν ;

Ἀντ. Ὁ πατήρ μου δὲν ἔχει περισσὰ χρήματα· ἀλλὰ καὶ ἐὰν εἶχε, ποτὲ δὲν θὰ τὸ ἀπεφάσιζεν οὔτε ἡ μήτηρ μου.

Παῦλ. Διατί πῶς τὸ εἰξεύρεις, αὐτὴ θὰ τοὺς ἐβοήθει εἰς τὴν ἀνατροφήν σου.

Ἀντ. Δι' αὐτὸ λοιπὸν τὴν ἐπῆραν δι' ἐσέ ;

Παυλ. Βέβαια. Βοηθεῖ τὴν μητέρα μου. Ἐπειτα μὲ μανθάνει καὶ Γαλλικὰ καὶ Ἀγγλικὰ.

Ἀντ. Ἡ μήτηρ σου δὲν ἤξευρε νὰ σοῦ τὰ μάθῃ ;

Παῦλ. Ἡξεύρει μάλιστα, ἀλλὰ δὲν ἔχει καιρόν.

Ἀντ. Καὶ ὁμιλεῖς τώρα Ἀγγλικὰ καὶ Γαλλικὰ ;

Παῦλ. Βεβαιότατα... πρῶτον ἔμαθον αὐτὰς τὰς γλώσσας καὶ κατόπιν τὰ Ἑλληνικὰ.

Ἄντ. Εὐγέ σου, λαμπρὸς Ἑλληνόπαις θὰ γίνῃς. Σὲ συγχαίρω (εἰρωνικῶς)· ἀλλ' οἱ γονεῖς μου εἶνε Ἕλληνες, καὶ πολλὰκις ἀκούω νὰ λέγουν, ὅτι ὡς Ἕλληνες ποῦ εἶμεθα πρέπει πρῶτον νὰ μάθωμεν τὴν γλῶσσαν τῆς πατρίδος μας καὶ κατόπιν τὰς ξένας. Ἐκτὸς πλέον ἂν οἱ ἰδιοί σου γονεῖς δὲν εἶνε Ἕλληνες, τότε διαφέρει. Μάθε καὶ Κινέζικα.

Παῦλ. Ὅχι, ἀδελφὲ Ἀντώνιε, Ἕλληνες εἶνε, ἀλλὰ δὲν ἤκουσα τοιαύτην ὁμιλίαν εἰς τὴν οἰκίαν μας. Τώρα τί πρέπει νὰ γίνῃ ;

Ἄντ. Δὲν ἤξεύρω τί πρέπει νὰ γίνῃ, δὲν ἔχω ἡλικίαν διὰ νὰ σὲ συμβουλευσω. Ἡξεύρω μόνον, ὅτι ἡ Πατρίς μας θέλει κατὰ πρῶτον τὰ τέκνα τῆς νὰ ἤξεύρουν τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων των, νὰ ἔχουν τὴν ἑλληνικὴν καρδιάν, νὰ λατρεύουν καὶ νὰ ὑπερασπίζονται μὲ αἷμα τὴν θρησκείαν των, καὶ κατόπιν ὅσον περισσότερα μανθάνουν, τόσον περισσότερον δύνανται νὰ τὴν δοξάσουν καὶ νὰ τὴν καταστήσωσι μεγάλην.

16. Ἡ ἀκαταστασία.

Περικλῆς. Δὲν θὰ προκόψωμεν, φίλε Θεμιστοκλῆ, μὲ τὸ κεφάλι ποῦ ἔχομεν.

Θεμιστ. Διατί φίλε μου ; ἐγὼ ἔχω ἄλλην ιδέαν.

Περικλ. Τί προκοπὴν θέλεις νὰ κάμωμεν ; καὶ οἱ δύο μας εἶμεθ' ἀκατάστατοι, τοῦτο τὸ βλέπεις πολὺ καλὰ, δὲν ἔχομεν ἄλλους ὁμοίους μας. Οὔτε τὰ πράγματά μας ἤξεύρομεν ποῦ ἔχομεν, οὔτε τὰ βιβλία μας, οὔτε τὰ τετράδιά μας, οὔτε τίποτε γνωρίζομεν, καὶ ἡ καυμένη ἡ μητέρα μας μᾶς συμβουλεύει νὰ εἶμεθα τακτικοὶ εἰς ὅλα.

Θεμιστ. Ἐγείρ δίκαιον, καὶ ἡ μητέρα μας ἀκόμη πε-

ρισσότερον· ὥστε χωρὶς ἄλλο, ἅμα ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἐγὼ τοῦλάχιστον θὰ καθήσω νὰ τακτοποιήσω ὅλα τὰ πράγματά μου. . . μὰ ἔλα ποῦ συλλογίζομαι καὶ τὰ καυμένα τὰ παιγνίδια. Ἄμα ἐπιστρέφω μου φαίνεται πῶς μὲ φωνάζουν....

Περικλ. Λοιπὸν, ἔλα νὰ σκεφθῶμεν τί πρέπει νὰ κάμωμεν.

Θεμιστ. Τίποτε νὰ μὴ κάμωμεν, δὲν εἶνε ἰδική μας δουλειά, ἄς τὰ διορθῶνῃ ἡ μητέρα μας, ἔπειτα ἂν δὲν προφθάνῃ, ἄς πάρῃ καὶ μία ὑπηρέτρια ἀκόμη. Δὲν εἶνε κρῖμα, Περικλῆ, νὰ κάθηται μόνον καὶ λυπημένον ἐκεῖνο τὸ ὠραῖον τόπι; Αἱ. Εἶδες τί ὠραῖα τὸ παίζω ;

Περικλ. Μά, διὰ τοῦτο σοῦ λέγω καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν θὰ προκόψωμεν ποτέ, διότι θὰ ριζώσῃ μέσα μας αὐτὴ ἡ ἀκαταστασία καὶ τότε.... ἀντίο ἐργασία.

Θεμιστ. Τί λέγεις Περικλῆ ! ἅμα μεγαλώσωμεν δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ κόψωμεν αὐτὴν τὴν ἀκαταστασίαν ποῦ ἔχομεν ;

Περικλ. Βεβαιότατα. Πῶς εἶνε δυνατὸν ἀφοῦ θὰ συνειθίσωμεν οὕτω, καὶ θὰ μᾶς γίνῃ φοβερὸν ἐλάττωμα ;

Θεμιστ. Λοιπὸν τί νὰ κάμωμεν ;

Περικλ. Ἴδου τί νὰ κάμωμεν· εὗρηκα χθὲς εἰς τὸ τραπέζι τῆς μητρὸς μου αὐτὸ τὸ χαρτί μέσα εἰς ἕνα φάκελλον· ἄς τὸ ἀναγνώσωμεν, διὰ νὰ ἴδωμεν τί λέγει· (ἀναγινώσκει.) «Πρέπει νὰ ἐκριζώσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ κακὸν πρὶν παλαιώσῃ».

Θεμιστ. Καὶ πῶς τὸ ἤξεύρεις ἂν δὲν τὸ ἔβαλεν ἐπίτηδες ἡ πονηρὰ μητέρα μας ἐκεῖ ;

Περικλ. Ἀδιάφορον ποῖος τὸ ἔβαλεν. Εἶνε καλόν; πρέπει νὰ τὸ ἐκτελέσωμεν, ἰδοὺ τὸ πᾶν. Ἄς τὸ ἀντιγράψω-

μεν λοιπὸν αὐτό, καὶ ἄς τὸ θέσωμεν ἐπάνω τῆς κλίνης μας διὰ νὰ τὸ βλέπωμεν συχνά, καὶ πιστεύω νὰ διορθωθῶμεν.

Θεμιστ. Ἄς δοκιμάσωμεν. . ἴσως... Ἡ δοκιμὴ πολλὰ ἐπιτυγχάνει.

17. Ἡ Φιλαργυρία.

Ἀνδρέας. Κάτι πολὺ συλλογισμένον σὲ βλέπω, Νίκο;

Νίκος. Ὅχι συλλογισμένος ἀλλὰ καὶ πολὺ ὠργισμένος εἶμαι σήμερον.

Ἀνδρέας. Μπᾶ! καὶ διατὶ παρακαλῶ; τί ἔπαθες;

Νίκος. Ἐγὼ ἀτομικῶς οὐδέν ἐπάθαρμεν ὅμως οἱ κατοικοῦντες ἐδῶ εἰς αὐτὸν τὸν δυστυχῆ τόπον. Δὲν ἔμαθες τίποτε;

Ἀνδρ. Ὅχι. φίλε μου· συνέβη καμμία πυρκαϊά; εἰπέ μου παρακαλῶ.

Νίκος. Δὲν ἤξεύρεις ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀπέθανεν ὁ κύρ Πετράκης;

Ἀνδρ. Αὐτὸ τὸ γνωρίζω βέβαια, καὶ μάλιστα μετέβην καὶ εἰς τὴν κηδεῖαν του.

Νίκος. Ναί, καὶ ἐγὼ ὑπῆγα καὶ μετενόησα.

Ἀνδ. Ὅχι δά· φίλε μου Νίκο, δὲν ἔχεις δίκαιον. Τιμὴ μας ἦτο νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν κηδεῖαν ἐνὸς πλουσίου καὶ πρῶην βουλευτοῦ.

Νίκος. Ἐγὼ ἔχω ἐναντίαν γνώμην, καὶ θὰ τὴν παραδεχθῆς καὶ σύ, ὑποθέτω.

Ἀνδρ. Ἐὰν μοὶ τὸ ἀποδείξης. . . . .

Νίκος. Ἰδού, σήμερον τὴν δεκάτην ἀνεγνώσθη ἡ διαθήκη του· ἔμαθες τὸ περιεχόμενον;

Ἀνδρ. Μάλιστα, ἦμυν εἰς τὸ δικαστήριον. Ἀφίνει τὰ

4]5 τῆς περιουσίας του εἰς τὰ τέκνα του, τὸ 1]5 εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ 500 δραχμὰς διὰ τοὺς πτωχοὺς.

Νίκος. Καὶ πῶς σοῦ φαίνεται, Ἀνδρέα, αὐτὴ ἡ διαθήκη;
Ἀνδρ. Φυσικωτάτη.

Νίκος. Σὲ συγχαίρω, φίλε, διὰ τὴν ἰδέαν σου, καὶ σὲ συμβουλεύω, ὅταν παραλάβῃς καὶ σὺ τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός σου, ἢ ὅποια βεβαίως θὰ εἶνε ἕως δύο ἑκατομμύρια, καὶ ἀφοῦ τὰ τριπλασιάσῃς καθ' ὅλον τὸν βίον σου, νὰ ἀφήσῃς διὰ τοὺς πτωχοὺς μόνον 250 δραχμὰς διὰ νὰ μὴ ζημιωθῇς.

Ἀνδρ. Ἄφησε, παρακαλῶ, Νίκο, αὐτὰς τὰς εἰρωνείας, καὶ εἰπέ μου διατί δὲν σοῦ ἀρέσει ἡ διαθήκη τοῦ μακαρῖτου Πετράκη;

Νίκος. Ἴδου φίλε μου διατί. Ὁ Πετράκης πρῶτον ἐτιμήθη μεγάλως ἀπὸ τὴν πατρίδα του ἐκλεχθεὶς πολλακίς βουλευτής, δεύτερον ἀπέκτησε τὸν πλοῦτόν του ἐνταῦθα ἀπὸ ἐργασίαν τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου. ἔπρεπε λοιπὸν καὶ αὐτὸς νὰ ἰκανοποιήσῃ αὐτὸν τὸν τόπον διὰ νὰ τιμᾶται αἰωνίως, καὶ ὄχι νὰ ἀφήσῃ μόνον 500 δραχμὰς δι' ὅλους τοὺς πτωχοὺς.

Ἀνδρ. Δὲν σὲ ἐννοῶ τί θέλεις νὰ εἴπῃς· ἐκτός πλέον ἐὰν ἤθελες νὰ διανείμῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ νὰ ἀφήσῃ τὰ τέκνα του ἐλεεινά.

Νίκος. Ὅχι, φίλε μου· θὰ ἤμην πολὺ ἄδικος, ἐὰν εἶχον τοιαύτην ἰδέαν.

Ἀνδρ. Λοιπὸν.....

Νίκος. Ἴδου πῶς ἠδύνατο νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸν τόπον, χωρὶς νὰ γείνη αὐτὸ τὸ ὅποῖον προεἶπες· ἀντὶ νὰ ἀφήσῃ ἀπὸ 500 χιλιάδας δραχμὰς εἰς κάθε ἄτομον τῆς οἰκογενείας του, ν' ἀφήσῃ ἀπὸ 450 χιλ. μόνον, ἦτοι 1 ἑκατομ.

καὶ 750 χιλ. Τὰς δὲ λοιπὰς 250 χιλ. νὰ τὰς διαθέσῃ πρὸς ἀνέγερσιν φιλανθρωπικοῦ καταστήματος.

Ἄνδρ. Μὰ ὑπάρχουν τόσα πολλὰ εἰς τὰς Ἀθήνας.

Νίκος. Βέβαια εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς ἄλλας πόλεις, ὅπου δὲν ἔζησαν Πετράκιδες, ὑπάρχουν· ἐδῶ ὅμως δὲν ὑπάρχει κανέν. Εἶδες, φίλε βαθύπλουτε, πόσοι γέροντες ἐπαιτοῦν εἰς τοὺς δρόμους, καὶ πόσοι πτωχοὶ ἀσθενεῖς ἀποθνήσκουν εἰς τοὺς δρόμους ;

Ἄνδρ. Αἶ, καὶ τί νὰ κάμουν οἱ πλούσιοι δι' αὐτούς ; ὅταν πηγαίνουν εἰς τὰ σπήτια των τοὺς δίδουν κάτι τι.

Νίκος. Ὡς βλέπω, ἢ δὲν ἐννοεῖς, Ἀνδρέα, ἢ ἐπειδὴ ἔχεις ὅλα τὰ ἀγαθὰ σου, ἀδιαφορεῖς διὰ τοὺς δυστυχεῖς πτωχοὺς.

Ἄνδρ. Ὅχι, δὲν ἀδιαφορῶ, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω κατὰ ποῖον τρόπον δύναται τις νὰ εὐεργετήσῃ τοὺς πτωχοὺς.

Νίκος. Ἴδου πῶς. Ἐὰν ὁ Πετράκης ἄφινε τὰς 250 χιλ. δραχ., θὰ ἐγίνετο μὲ αὐτὰς ἐν νοσοκομεῖον διὰ νὰ νοσηλεύωνται οἱ πτωχοὶ ἀσθενεῖς· ἢ θὰ ἐγίνετο ἐν γηροκομεῖον νὰ διατηρῶνται οἱ πτωχοὶ γέροντες καὶ νὰ μὴ περιφέρωνται εἰς τοὺς δρόμους ἐκτείνοντες τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς διαβάτας.

Ἄνδρ. Ναί, Νίκο, πόσον τοὺς λυποῦμαι, διότι μερικοὶ καὶ τοὺς ὑβρίζουν βρναύσως. Ἐχεις δίκαιον νὰ εἶσαι ὠργισμένος. Ἐγὼ σοῦ δίδω τὸν λόγον μου ἀπὸ τοῦδε, ὅτι θὰ ιδρύσω ἐν φιλανθρωπικὸν κατάστημα, ὅταν παραλάβω τὴν πατρικὴν μου περιουσίαν.

Νίκος. Σὲ Συγχαίρω, Ἀνδρέα, διότι ἐνόησες πῶς δύνασαι νὰ φανῆς χρήσιμος εἰς ὅλους τοὺς πάσχοντας.

Ἄνδρ. Καὶ ἐγὼ σὲ εὐχαριστῶ πολὺ, φίλε Νίκο, διότι ἔμαθον παρὰ σοῦ πῶς πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖται ὁ πλοῦτος.

18. Ἡ ὀκνηρία.

Μαρία. Διατί δὲν ἦλθες εἰς τὸ σχολεῖον ἐπὶ τόσας ἡμέρας, Ἀλεξάνδρα ;

Ἀλεξ. Ἦμην ἀσθενής ;

Μαρία. Τί ἔχεις ; ὄλο ἀσθενής εἶσαι· ἔχω μίαν ἄλλην ὅμως ιδέα· ὅτι θὰ κάμνης τὴν ἀσθενῆ κάποτε ἐπίτηδες χωρὶς νὰ εἶσαι.

Ἀλεξ. Ὅχι, ἀλλ' ἡ μήτηρ μου φοβεῖται νὰ μὴ κρυώσω καὶ μὲ κρατεῖ εἰς τὸ σπῆτι ὅταν δὲν εἶνε καλοκαιρία.

Μαρία. Καὶ πῶς θὰ μάθης λοιπὸν γράμματα ;

Ἀλεξ. Δὲν τὸ συλλογίζομαι διόλου, διότι τὰ βαρύνομαι καὶ ὀλίγον τὰ γράμματα.

Μαρία. Εὐγέ σου, ἀφοῦ τὸ ὁμολογῆς μόνη σου ἐλαφρύνεις κάπως καὶ τὴν θέσιν σου. Κρίμα εἰς τὴν εὐφυίαν σου ὅμως, διότι ἐγὼ ἤκουσα τὴν κυρίαν διδασκάλισσαν νὰ λέγῃ ὅτι εἶσαι εὐφυῆς καὶ ὅτι ἐὰν ἤρχεσο τακτικὰ εἰς τὸ σχολεῖον, θὰ ἦσο ἡ ἀρίστη τῶν μαθητριῶν.

Ἀλεξ. Νὰ σοῦ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, Μαρία ; ἤκουσα μίαν ἡμέραν τὸν πατέρα μου νὰ λέγῃ, ὅτι εἰς τὰς γυναῖκας δὲν χρειάζονται πολλὰ γράμματα.

Μαρία. Διὰ τοῦτο καὶ σὺ τὰ ἐβαρύνθης γρήγορα· καὶ τί κάμνεις, παρακαλῶ, ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν οἰκίαν σου ;

Ἀλεξ. Οὔτε κ' ἐγὼ ἤξεύρω τί κάμνω· ἄλλοτε πλέκω, ἢ κεντῶ, ἀλλὰ τὸν περισσότερον καιρὸν παίζω. Δὲν μὲ στενοχωροῦν διόλου δι' ἐργασίαν.

Μαρία. Λυποῦμαι νὰ σὲ ἀκούω ὁμιλοῦσαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Σὲ ἀγαπῶ πολὺ καὶ θέλω νὰ σοῦ δώσω μερικὰς συμβουλὰς, ὡς εἶμαι καὶ μικρὰ εἰς τὴν ἡλικίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀγαπῶ ἐγὼ πολὺ τὰ γράμματα, νομίζω ὅτι ἔπρε-

πεν ὅλοι νὰ τ' ἀγαποῦν. Ἡ παιδεία εἶνε ὁ ὠραιότερος στολισμὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Λοιπὸν ἀφοῦ εἶσαι εὐφυῆς, προσπάθησον νὰ ἔρχησαι καὶ τακτικὰ εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἴσως ὁ πατήρ σου, ἅμα ἰδῆ τὴν ἐπιμέλειάν σου, σὲ ἀφήσῃ νὰ μάθῃς πολλὰ γράμματα.

Ἀλεξ. Ἐχεις δίκαιον, Μαρία· διότι καὶ ἐγώ, ὅταν μένω εἰς τὴν οἰκίαν, αἰσθάνομαι μίαν στενοχωρίαν, καὶ ἄς παίζω ἀκόμη.

Μαρία. Γνώριζε, φίλη, εἰς τὸ ἐξῆς, ὅτι μόνον ἡ παιδεία μένει εἰς τὸν ἄνθρωπον καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του ὡς σύντροφος ἀχώριστος· καὶ ἔπειτα δὲν ἤξεύρω ποῖον θὰ εἶνε τὸ μέλλον μου· διὰ τοῦτο θὰ προσπαθῆσω νὰ μάθω πολλὰ γράμματα.

Ἀλεξ. Καὶ μέ, μοῦ ἀρέσει ἡ γνώμη σου, καὶ θὰ σὲ ἀκολουθήσω.

Μαρία. Εὖγε, φίλη μου, ἀπὸ σήμερον θὰ σὲ ἀγαπῶ ὡς ἀδελφήν, ἐὰν πράγματι ἀκολουθήσῃς τὴν συμβουλήν μου.

19. Ἡ παιδεία.

- Φίλη μου μελετᾷς στὸ σχολεῖον γιὰ νὰ πᾶς ;
- Μελετῶ γιὰτὶ φοβοῦμαι· ἂν δὲν μάθω τιμωροῦμαι.
- Μ' ἔρχεται νὰ τρελλαθῶ, ὅταν τὸ συλλογισθῶ, πῶς ἀπὸ μικρὰ παιδία χάνομεν ἐλευθερίαν, διδασκάλοι καὶ σχολεῖα, φυλακὴ καὶ τυραννία, καθ' ἡμέραν μᾶς μανδρίζουν, πάντα μᾶς περιορίζουν, περνοῦν ὥραις γιὰ νὰ φᾶμε, ὅπου θέλομεν δὲν πᾶμε, τὰ παιγνίδια παραιτοῦμεν, τὰ βιβλία μᾶς κρατοῦμεν, καὶ μελέτη καὶ γραφὴ μᾶς κρατοῦν ἀπὸ τ' αὐτί. Φίλη μ' θὰ λειποτακτῆσω, τὸ σχολεῖον θὰ ἀφήσω· ἔρχεσαι καὶ σὺ μαζὺ νὰ περάσωμεν ζωὴ ;

— Φίλη μου ἡ συμβουλή σου δὲν μοῦ φαίνεται καλή· οἱ γονεῖς μας πρῶτα πρῶτα, θὰ μᾶς κλείσουνε τὴν πόρτα· καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν φηγί, χωριστὰ καὶ τὴν ντροπή.

Ἐπειτα αἱ δυστυχεῖς θὲ νὰ ζήσωμ' ἀμαθεῖς.

Αἱ δὲ γνώσεις καὶ παιδεῖα, δῶρα θαυμαστὰ καὶ θεῖα, δίδονται εἰς τὰ σχολεῖα.

Διὰ τοῦτο ἄς προσπαθῶμεν καὶ ἄς ἐπιμεληθῶμεν σ' τὴν μικρὰν μας ἡλικίαν ν' ἀποκτήσωμεν παιδείαν, γιὰ νὰ ἔχωμεν τιμὴν καὶ ζωὴν ἐπαινετὴν.

— Ἐκατάλαβα πῶς θέλεις μὲ τὴν φρόνησιν νὰ εὔρης τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν, ἄς σ' ἀκούσω τὸ λοιπόν, καὶ ἄς μελετῶ κ' ἐγὼ νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο νὰ μανθάνω γράμματα καὶ ὠραῖα πράγματα.

20. Ἡ οἰκοκυρωσύνη

— Βλέπεις αὐτὴν τὴν κούκλαν;

— Τὴν βλέπω, ἰδική σου εἶνε;

— Ἰδική μου· μοῦ τὴν ἐχάρισεν ἡ μητέρα μου τὴν πρῶτην τοῦ ἔτους· σὺ ἔχεις;

— Ἐγὼ εἶμαι μεγάλη πλέον καὶ δὲν κάνει νὰ ἔχω κούκλαις.

— Μεγάλη; ὦ! ὦ! πότε δὰ ἐμεγάλωσες καὶ δὲν τὸ ἐκαταλάβαμεν; καὶ τί κάμνεις ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀφοῦ δὲν πηγαίνεις εἰς τὸ σχολεῖον;

— Πῶς δὲν πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον; εἶδες ἐκεῖ νὰ μὲ νομιζῇ ἀγράμματον! ἄμα μελετήσω τὰ μαθήματά μου παίζω τὸ κρυπτόν, τὸ κυνηγητόν καὶ ἄλλα παιγνίδια, καὶ δὲν κάθημαι νὰ στενοχωροῦμαι νὰ διορθώνω τῆς κούκλαις μου καὶ νὰ συγυρίζω τὸ σπῆτι.

— Μὰ αὐτὸ τὸ πιστεύω, διότι καὶ εἰς τὸ σπῆτι

σας καθὼς λέγει ἡ μητέρα σου, δὲν κάμνεις τίποτε.

— Ἄφου ἔχομεν τὴν ὑπηρέτριάν μας, διατὶ νὰ κοπιᾶζω ; Τί ἤμπορεῖ νὰ κάμη ἔξ χρόνων κοριτσακί ὡς ἐγώ ;

— Ὅχι βέβαια μεγάλα πράγματα· ἀλλ' ἐὰν εἶχες μίαν κούκλαν θὰ ἦσουν καὶ σὺ ὡς μητέρα της καὶ θὰ ἐμάνθανες ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν οἰκοκυρwsύνην.

— Καλὲ τί λέγει αὐτὴ ἡ μεγάλη κυρία ; ᾗ ! νὰ σοῦ εἰπῶ φίλη μου τὴν ἀλήθειαν ; καὶ νὰ μεγαλώσω, δὲν ἔχω στὸν νοῦν μου νὰ ζαλιζῶμαι διὰ τὸ σπῆτι καὶ τὴν οἰκοκυρwsύνην· θὰ φορῶ ὠραῖα φορέματα, θὰ στολιζῶμαι καὶ θὰ φροντιζῶ νὰ εἶμαι πάντοτε ὠραία.

— Ἐ ! νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ ἐγὼ τότε, φίλη μου, βλέπεις αὐτὴν τὴν κούκλαν, τί ὠραία ποῦ εἶνε ; Ἔτσι θὰ εἶσαι καὶ σὺ ὠραία, ἀλλὰ χωρὶς μυαλό.

ΤΡΙΤΗ ΤΑΞΙΣ

---

21. Ἡ Ἑλλάς Μεγάλη.

Ἀχιλλεύς. Τί κάμνεις αὐτοῦ Μιλτιάδη ;

Μιλτιάδης. Τί κάμνω ; νά ! 'μεγάλωσα τὴν Ἑλλάδα.

Ἀχιλλεύς. Τί ἔκαμες λέει ;

Μιλτιάδης. 'Μεγάλωσα τὴν Ἑλλάδα μας· βλέπεις τὴν Ῥωσσίαν πόσον μεγάλη εἶνε ! κύττα καὶ τὴν Ἑλλάδα μας μὲ σταλιά· σὰν μὲ μικρὰ οὐρίτσα κρέμεται ἐδῶ εἰς τὴν ἄκρην.

Ἀχιλλεύς (γελῶν). Καὶ σὺ τώρα, τὴν ἔκαμες μεγάλη ;

Μιλτιάδης. Κύττα· αὐτὸ τὸ Γαλάζιο χροῶμα εἶνε τὰ σύνορά μας· ἔχουν κι' αὐτὰ τὸ χροῶμα ποῦχει ἡ σημαία μας· βλέπεις τώρα πόσο μεγάλη εἶνε ἡ Ἑλλάς ;

Ἀχιλλεύς. Μεγάλη; ἔτσι 'ς τὸ χαρτί; τί νὰ τὴν κάμω;
ἀληθινὰ μεγάλη μπορεῖς νὰ τὴν κάμης;

Μιλτιάδης. Ἀληθινὰ μεγάλη; πῶς, καὶ μὲ τί 'μπορεῖ
νὰ γείνη ἀληθινὰ μεγάλη;

Ἀχιλλεύς. Μὲ 'μᾶς.

Μιλτιάδης. Μὲ 'μᾶς;

Ἀχιλλεύς. Ναί· ἡμεῖς 'μποροῦμεν νὰ τὴν κάμωμε με-
γάλη.

Μιλτιάδης. Μὲ τί;

Ἀχιλλεύς. Νά, μὲ τί. ("Ἄδει).

Ζωσθῆτε τάρματα παιδιὰ,

Κ' ἐμβᾶτε 'ς τὴν ἀράδα,

Κ' ἐμπρὸς μ' ἑλληνικὴ καρδιά

'Εμπρὸς! γιὰ τὴν Ἑλλάδα!

Μᾶρς! ἔν δυό! ἔν δυό!

(Ὁ Ἀχιλλεύς βηματίζει στρατιωτικῶς ἔχων τὴν χειρὰ
του ἀνοικτὴν πλησίον τοῦ δεξιοῦ ὠτός του, ὡς νὰ χαί-
ρετᾶ στρατιωτικῶς).

Σωκράτης. (Ἐγειρόμενος ἡσύχως, λαμβάνων ἀπὸ τῆς
τραπέζης δύο γραφιδοφόρους καὶ προσφέρων εἰς τὸν
καθένα ἀπὸ ἕνα).

Πάρτε.

Μιλτιάδης, Ἀχιλλεύς. ("Ἐκπληκτοί). Τί;

Σωκράτης (γελῶν). Τὰ ὄπλα σας.

Ἀχιλλεύς. Τὰ ὄπλα μας!

Σωκράτης. Ναί! αὐτὰ εἶνε τὰ ὄπλα ποῦ ταιριάζουν εἰς
τὰ χέρια σας τόρα· 'ς αὐτὰ πρέπει νὰ γυμνασθῆτε.

Μιλτιάδης. Πένναις! μὲ τῆς πένναις πολεμοῦν ποτέ;

Ἀχιλλεύς. Μολυβένια στρατιωτάκια εἴμεθα 'μεῖς γιὰ
νὰ μᾶς ταιριάζουν τόσο μικρὰ ὄπλα; Οἱ ἔχθροὶ θέλουν

ἄρματα ἀληθινά· τουφέκια, σπαθιά, κανόνια ! μ' αὐτὰ πο-
λεμοῦν τὸν ἐχθρόν, ὅχι μὲ τῆς πένναις !

Σωκράτης. Ἄ ! τὸν παληκαρᾶ μου ποῦ θέλει καὶ ἐχθροὺς
γιὰ νὰ πολεμήσῃ ! στρίψε λίγο τὸ μουστάκι σου παρα-
καλῶ· κουδούνισε τ' ἄρματά σου, ἤρωά μου, θέλει κ' ἐχ-
θροὺς ὁ φίλος· νὰ σοῦ τοὺς εὐρω ἐγὼ τοὺς ἐχθροὺς ποῦ
σοῦ πρέπουν. (Λαμβάνει ἀπὸ ἓν ἐρμάριον κουτίον περιέ-
χον μολυβδίνους στρατιώτας καὶ ἐλαστικᾶς σφαίρας). Νὰ
οἱ ἐχθροὶ σου· σκότωσέ τους· κόψε τους τὰ πόδια, τὰ χέρια,
τὸ κεφάλι· κανονοβόλησέ τους, ἄφησέ τους 'ς τὸν τόπο,
μὲ ταῖς 'λαστικέναις σφαίραις σου· οὔτε ρουθοῦνι νὰ μὴ
μείνῃ· δὲν θὰ φωνάξουν, δὲν θ' ἀντισταθοῦν· νὰ οἱ ἐχθροὶ
σου· μὰ τέτοια θαρρεῖς πῶς εἶνε καὶ 'ς τὸν πόλεμον ;

Ἄχιλλεύς. Εἶνε ἀληθινοὶ τὸ ξεύρω· καὶ σκοτώνουν· μὰ
ἴσα ἴσα κ' ἐγὼ αὐτὸ θέλω· νὰ σκοτώσω καὶ νὰ σκοτωθῶ
γιὰ τὴν Πατρίδα.

Σωκράτης. Πολὺ καλά, εἶσαι γενναῖος. Ἄλλὰ θὰ πά-
ρης μαζί σου καὶ τὴν Γιαννούλαν εἰς τὸν πόλεμον ;

Ἄχιλλεύς. Τὴν Γιαννούλαν ;

Σωκράτης. Βέβαια νὰ σὲ περιποιηθῆται, νὰ σοῦ στρώνῃ
τὸ κρεββατάκι σου· θὰ πάρῃς καὶ τὸν Στάθη νὰ σοῦ ση-
κόνῃ τὰ ὅπλα σου, γιατί δὲν θὰ ἴμορῃς νὰ τὰ σηκώνης ;

Ἄχιλλεύς. Οὐφ, καυμένη Σωκράτη· γιὰ τόρα θαρρεῖς
πῶς μιλῶ ; ὅταν θὰ εἶμαι μέγας θὰ πάγω 'ς τὸν πόλεμο.

Σωκράτης. Ἄ ! τότε ! πολὺ καλά, κ' ἔως τότε τί θὰ
κἀμῃς, παρακαλῶ ;

Ἄχιλλεύς. Θὰ μεγαλώνω.

Σωκράτης. Καὶ θὰ μανθάνῃς καὶ γράμματα γιὰ νὰ με-
γαλώσῃ καὶ τὸ μυαλό σου· γι' αὐτὸ σὰς ἔδωκα κ' ἐγὼ τῆς
πένναις γιὰ τὰ ὅπλα σὰς ἀκόμη δὲν εἶνε ὁ καλύτερός σου· ν'
ἠφιλοπόνησθε ἀπὸ τὸ Νόστον τοῦτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀγαπᾶς τόρα κάπως ὀλιγώτερο τὰ ὄπλα καὶ κάπως περισσότερο τὰ γράμματα· κ' ἔπειτα ἡ Ἑλλὰς εἰμπορεῖ νὰ γείνη μεγάλη καὶ διαφορετικά, καὶ χωρὶς πόλεμο.

Ἀχιλλεύς. Χωρὶς πόλεμο ; πῶς ;

Σωκράτης. Ἄν ἀποκτήσῃ μεγάλους ἀνθρώπους· μᾶς τὸ εἶπε ὁ καθηγητὴς μας εἰς τὸ γυμνάσιο, ἂν ἔχῃ μεγάλους συγγραφεῖς, μεγάλους ζωγράφους, μεγάλους ἐπιστήμονας. Καὶ τὸν παλαιὸν καιρὸν αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν μικρὰ πόλις· ἀλλ' ἦσαν πολὺ μεγαλείτεροι ἀπὸ τὴν Κίναν ἢ ὅποια ἔχει τετρακόσια ἑκατομμύρια.

Μιλτιάδης. Μά, πῶς ἀφ' οὗ ἦταν μικρὴ, ἦταν καὶ μεγάλη ;

Σωκράτης. Διότι ἔκαμε πράγματα μεγάλα ποῦ δὲν ἔγειναν σὲ κανὲν ἄλλο μέρος· ἔκαμε τὸν Παρθενῶνα ποῦ ἐπήγαμεν τόσαις φοραῖς· αὐτὸν ποῦ τὸν θαυμάζουν ὅλοι καὶ ἔρχονται ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου νὰ τὸν ἰδοῦν· εἶχε τόσους φιλοσόφους, τόσους ἀρχιτέκτονας, καὶ τί δὲν εἶχε ; καὶ ὠφέλησε περισσότερο τὸν κόσμον, παρὰ ἡ Κίνα μὲ τὰ τετρακόσια τῆς ἑκατομμύρια· ἡ Ἑλλὰς εἰμπορεῖ νὰ γείνη μεγάλη ἂν ἀποκτήσῃ μεγάλους ἀνθρώπους.

Μιλτιάδης. Ἐγὼ ποῦ θέλω νὰ γείνη μεγάλη ἡ Ἑλλὰς θὰ βάλω τὰ δυνατὰ μου νὰ γείνω. . . . νὰ γράφω ὠραῖα βιβλία.

Ἀχιλλεύς. Ἐγὼ ὅμως θὰ γείνω στρατιωτικός· διότι θέλω νὰ γείνη καὶ σ' τὰ σύνορα μεγάλη ἡ Ἑλλὰς· καὶ τέτοια μεγάλη δὲν γίνεται μὲ τὸ γαλαζιο μολύβι τοῦ Μιλτιάδη, ἀλλὰ μὲ ἄλλο μολύβι. . . τοῦ τουφεκιοῦ !

Σωκράτης. Εἶσαι γενναῖος· τὸ εἰξεύρω· καὶ σ' ἀγαπῶ γιὰ τὸν ἐνθουσιασμό σου, προτιήτερκ σ' ἐπείραζα· ἀλλὰ τόρα πρέπει νὰ γυμνάσῃς τὸν νοῦν σου καὶ ὄχι τὰ χέρια

σου· ἂν μείνης ἀγράμματος δὲν θὰ χρησιμεύσης πολὺ εἰς τὴν Πατρίδα μας· θὰ χρησιμεύσης ὀλίγον· θὰ σὲ μεταχειρίζονται, ὅπως οὐ τοὺς μολυβένιους σου στρατιώτας· μείνε 'δῶ! στάσου 'κεῖ! γιατί θὰ ἔχης μόνον χέρια καὶ πόδια, ὄχι ὅμως καὶ νοῦν· θὰ εἶσαι μία μηχανή.

Ἀχιλλεύς. Καλά· θὰ ἰδῆς ἂν θὰ εἶμαι μηχανὴ ἢ μολυβένιος στρατιώτης· θὰ τὸ ἰδῆς μεθαύριον, ἀπὸ τοὺς βαθμούς μου θὰ σπάσω στὴ μπλάτη.

Σωκράτης. Μὲ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐννοῶ, ὅτι διὰ νὰ ὠφελήσης τὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ ὄνειρεύεσαι βαθμούς μεγάλους καὶ γαλόνια· εἰμπορεῖς νὰ εἶσαι καὶ ἀπλοῦς στρατιώτης καὶ νὰ κάμης τὸ καθήκόν σου σὰν ἥρωας, ἀλλὰ ἀληθινὸς στρατιώτης· διότι, ὅπως μᾶς ἔλεγε ὁ καθηγητὴς μας, εὐτυχισμένο εἶνε τὸ ἔθνος ποῦ ἔχει στρατιώτας ἀξιούς νὰ γείνουν στρατηγαί, καὶ ὄχι στρατηγούς ποῦ δὲν εἶνε ἀξιοὶ οὔτε γιὰ στρατιῶται.

Ἀχιλλεύς. Καλά, καλά, θὰ ἰδῆς. Μὰ σὺ τί θὰ κάμης γιὰ νὰ γείνη ἡ Ἑλλάς μεγάλη;

Σωκράτης. Ἐγὼ θὰ γείνω διδάσκαλος.

Ἀχιλλεύς. Δάσκαλος· οὐφ!

Σωκράτης. Ναί, διδάσκαλος σὰν τὸν Γεννάδιον· τὸν ἔχεις ἀκούσει τὸν Γεννάδιον; σὰν αὐτὸν· θὰ διδάσκω τὰ παιδιὰ γράμματα καὶ ν' ἀγαποῦν τὴν Πατρίδα· καὶ θὰ μάθω τοὺς μεγάλους νὰ ἐνθουσιάζωνται καὶ νὰ διδῆ ὁ καθεὶς ὅ,τι ἔχει, ὅταν ἡ Πατρίς ἔχη ἀνάγκην.

Ἀχιλλεύς. Λοιπὸν εἴμεθα ἓνας διδάσκαλος, ἓνας στρατιώτης καὶ ἓνας.... (πρὸς τὸν Μιλτιάδην).

Μιλτιάδης. Ποῦ θὰ γράφῃ βιβλία, πῶς τὸν λένε;

Σωκράτης. Πῶς θὰ γράφῃ βιβλία, πῶς τὸν λένε; Εκπαιδευτικὴ Πολιτικὴ

'Αχιλλεύς. 'Εγὼ θὰ πολεμήσω σὰν ἥρωας, νὰ γείνη ἡ Ἑλλάς μεγάλη.

Μιλτιάδης. Κ' ἐγὼ θὰ γράφω τόσον ὠραῖα βιβλία ποῦ νὰ γείνη μεγάλη.

Σωκράτης. (Γελῶν). Κ' ἐγὼ ἀφ' οὐ διαβάζω εἰς τὰ βιβλία τοῦ ἐνὸς ἀδελφοῦ μου τὰ ἀνδραγαθήματα ποῦ θὰ ἔχη κάμει ὁ ἄλλος, θὰ τὰ διδάσκω τόσον καλά, μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν εἰς τοὺς ἑλληνόπαιδας, ὥστε νὰ γείνη μεγάλη ἡ Ἑλλάς.

'Αχιλλεύς. Λοιπὸν : Ζήτω ἡ Ἑλλάς... μεγάλη ! (Βηματίζει πάλιν στρατιωτικῶς καὶ ᾄδει).

Ζωσθῆτε τάρματα παιδιά,
Κ' ἐμβᾶτε εἰς τὴν ἀράδα,
Κ' ἐμπρὸς μ' ἑλληνικὴ καρδιά
'Εμπρὸς ! γιὰ τὴν Ἑλλάδα !
Μᾶρς ! ἐν δύο ! ἐν δύο !

Εἶν' ἡ Ἑλλάδα μας πολὺ
Μικρὴ καὶ στενεμένη
Κ' ἡ 'λευθεριὰ εἶναι πουλι
Ποῦ στὸ κλουβί δὲν μπαίνει
Μᾶρς ! ἐν δύο, ἐν δύο !

Θέλομ' Ἑλλάδα ἀρκετή.
Μᾶρς λείπει κι' ἄλλη ἀκόμα.
'Εμπρὸς, τῆς 'λευθεριᾶς ἀητοί
'Σ τὸ σκλαβωμένο χῶμα !
Μᾶρς ! ἐν δύο ! ἐν δύο !

εἶνε πειρὸ μεγάλη τιμὴ γιὰ ἓνα "Ἕλληνα ἀπὸ τὸ νὰ πολεμήσῃ γιὰ τὸ ἔθνος του καὶ νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ.

Πέτρο. Λοιπὸν γι' αὐτὸ ἐκρέμασες αὐτοῦ τὴν εἰκόνα του:

Ἄνδρ. "Ὅχι γι' αὐτό.

Πέτρο. Ἄλλὰ γιὰ ποιό ;

Ἄνδρ. Γιὰ νὰ μὲ συμβουλεύῃ.

Πέτρο. Νὰ σὲ συμβουλεύῃ ;

Ἄνδρ. Ναί.

Πέτρο. Συμβουλεύουν κ' αἱ εἰκόνες :

Ἄνδρ. "Ἄν σοῦ ἔλεγαν καὶ ἄνενα ὅσα μοῦ εἶπε προχθὲς ὁ πατέρας μου γιὰ τὸν Μιαούλη, θάνοιωθες ὅτι ἔμπορεῖ νὰ συμβουλεύῃ καὶ ἡ εἰκὼν του.

Πέτρος. Καὶ τί σοῦ εἶπε ;

Ἄνδρ. Τί μοῦ εἶπε ; Μοῦ εἶπεν ὅτι ὁ Ἄνδρέας Μιαούλης ἀπὸ νέος ἔπινε πολὺ καπνὸ, ἔπινε πολὺ κρασί, ἐμεθοῦσε. . . .

Πέτρος. Ἀλήθεια ; δὲν πιστεύω δά, νὰ ἔκρέμασες τὴν εἰκόνα του γιὰ νὰ σὲ συμβουλεύῃ νὰ πίνης καὶ σὺ καπνὸ καὶ κρασί καὶ νὰ μεθῆς !

Ἄνδρ. Στάσου δά, Πέτρο ! Ἄντροπή σου νὰ ἔμιλῃς ἔτσι γιὰ τὸν Μιαούλη. Λοιπὸν, ἐνῶ ὁ Μιαούλης ἦταν τέτοιος καὶ δὲν τὸν εἶχαν σὲ μεγάλη ὑπόληψιν, ὁ Λάζαρος ὁ Κουντουριώτης. . . .

Πέτρος. Ὁ Κουντουριώτης ;

Ἄνδρ. Ναί, ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους εὐεργέτας τοῦ ἔθνους, ποῦ ἐξώδευσε πλούτη ἀμέτρητα γιὰ τὴν Ἐπανάστασι, ἐφώναξε μιὰ ἡμέρα τὸν Μιαούλη εἰς τὸ σπῆτί του. Ὁ Κουντουριώτης ἦταν πολὺ γνωστικὸς ἄνθρωπος, καὶ εἶχε νοιώσει τί μεγάλη ἰκανότητα εἶχεν ὁ Μιαούλης καὶ πῶς ἦταν ὁ πειρὸ ἀξίος ἀπὸ ὅλους νὰ γείνη ναύαρχος.

Ἐκλείσθησαν σὲ μιὰ κάμαρα καὶ ὁ Κουντουριώτης τοῦ ἔμιλησε, τοῦ ἔμιλησε ὦραις. Τί τοῦ εἶπε; Κανείς δὲν τὸ ἔξέρει. Ἀλλὰ ὁ Μιαούλης ἐβγήκε ἀπὸ ἑκεῖ μεσα ὅλως διόλου διαφορετικὸς ἄνθρωπος καί... ναύαρχος τῆς Ἑλλάδος.

Πέτρος. Ναύαρχος! ἔτσι μὲ μίσις;

Ἀνδρέας. Ναί, τὸν διώρισεν ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης. Τώρα, ὁ Κουντουριώτης θα τοῦ εἶπε λόγια πατριωτικά, συγκινητικά καὶ τὸν ἔπεισε ν' ἀλλάξῃ διαγωγή, καὶ τὸν θαυμάζω τὸν Κουντουριώτην ποῦ κατώρθωσε νὰ τὸν πείσῃ. Μὰ θαυμάζω πειὸ πολὺ τὸν Μιαούλη, γιὰ τὴν ἀπόφασίν του, γιὰ τὴν θέλησίν του. Γιατί ἔξέρεις τί ἔκαμε ἅμα γύρισε ἔς τὸ σπῆτί του;

Πέτρος. Τί ἔκαμε;

Ἀνδρέας. (Μὲ τόνον πολύν). Ἔχυσε ὅλο τὸ κρασί ποῦ εἶχε ἔς ταῖς ἀποθήκαις του, κ' ἔσπασε ὅλα τὰ τσιμπούκια του ποῦ ἔπινε καπνὸ, καὶ ἀπὸ ἑκείνη τὴν ἡμέραν, ὅσα χρόνια ἐβάσταξε ἡ Ἐπανάστασις, οὔτε κρασί οὔτε καπνὸ ἔβαλε ἔς τὸ στόμά του.

Πέτρος. (Μ' ἐνθουσιασμόν.) Εὖγε, Μιαούλη!

Ἀνδρέας. Εἶδες;

Πέτρος. Ἀλήθεια μεγάλος ἄνθρωπος ἦταν.

Ἀνδρέας. Εἶδες; γιὰ τὴν Πατρίδα, γιὰ τὴν Ἐλευθερία, σὲ μιὰ στιγμή ὅλα τᾶπαυσε.

Πέτρος. Μὰ πάλι δὲν νοιώθω, πῶς σὲ συμβουλεύει.

Ἀνδρέας. Πῶς μὲ συμβουλεύει;

Πέτρος. Ναί.

Ἀνδρέας. Νὰ πῶς· ὅταν γυρνῶ καὶ τὸν βλέπω τὸν Μιαούλη, μοῦ φαίνεται, σὰν νὰ κινῆ τὰ χεῖλη του καὶ νὰ μοῦ λέγῃ: — Ἐνδρέα, κύτταξέ με· ἐγὼ γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς ἀγαπημένης μας Ἑλλάδος, ὄχι μονάχα τὴν ζωὴν

μου ἐκινδύνευσα τόσαις φοραῖς, ἀλλὰ καὶ ἐξερρίζωσα ἀπὸ μέσα μου ὅλα τα ἐλαττώματα, γιὰ νὰ φανῶ ἀληθινὸ καὶ ἀξιο παιδί της. Καὶ σὺ, παιδί μου Ἀνδρέα, ἀν θέλῃς νὰ κάμῃς κάτι τι γιὰ τὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ φανῆς ἀληθινὸ καὶ ἀξιο παιδί τῆς Ἑλλάδος. Ἔχεις καμμίαν κακὴν συνήθειαν; Γρηγόρα, εἰς τὴν στιγμὴν, νὰ τὴν ξερρίζωσῃς ἀπὸ μέσα σου».

Πέτρος. Πολὺ ὠραῖα!

Ἀνδρέας. «Ἡ Ἑλλάς μας γιὰ νὰ γείνη μεγάλη, χρειάζεται μεγάλους χαρακτῆρας».

Πέτρος. Πολὺ ὠραῖα!

Ἀνδρέας. «Πρέπει λοιπὸν καὶ σὺ, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλληνόπαιδες νὰ γείνετε μεγάλοι χαρακτῆρες διὰ νὰ γείνη μεγάλη ἡ Ἑλλάς μας».

Πέτρος. Πολὺ ὠραῖα!

Ἀνδρέας. Αὐτὰ μοῦ φαίνεται πῶς μοῦ λέγει, δὲν εἶνε συμβουλαὶ αὐτά;

Πέτρος. Πραγματικῶς! ὅποιος τὸν βλέπει κατὰ πρόσωπον, αὐτὰ θαρρεῖ πῶς συλλογᾶται.

Ἀνδρέας. Εἶδες τί ἔκφρασι ποῦ ἔχει τὸ πρόσωπό του;

Πέτρος. Ἀλήθεια!

Ἀνδρέας. Μοῦ εἶπε, ὁ πατέρας πῶς ὅταν τὸν ἔστειλαν τὸν Μιαούλη εἰς τὸ Μόναχον τῆς Βαυαρίας μὲ δύο ἄλλους στρατηγούς, γιὰ νὰ προσκαλέσουν τὸν Ὄθωνα, τὸν πρῶτο βσιλιά, εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅλοι ἐκεῖ ἔστεκαν καὶ τὸν ἐθαύμαζαν.

Πέτρος. Ἀλήθεια! εἶδες; δίχως νὰ θέλῃ κανεὶς τὸν σέβεται, ὅταν βλέπῃ τὸ πρόσωπό του.

Ἀνδρέας. Ἰσα ἴσα κ' ἐγὼ αὐτὸ ἤθελα νὰ 'σοῦ πῶ Πέτρο· ὅταν γυρνῶ καὶ τὸν βλέπω καὶ μὲ βλέπῃ κι' αὐτός,

θέλω νά γείνω πειθὸ καλὸς καὶ κάτι ἐλαττωματάκια, κάτι μικροφιλοτιμίαις ποῦ εἶχα τὰ ἔκοψα.

Πέτρος. Ἔτσι αἰ, Ἄνδρέα;

Ἄνδρέας. Ναί. Γιατί ἐμπρός του ἐντρέπομαι νά εἶμαι κακός.

Πέτρος. (Με ἐνθουσιασμόν). Κ' ἐγὼ λοιπὸν θά πάρω εἰκόνα τοῦ Μιαούλη!

Ἄνδρέας. Θά πάρῃς καὶ σὺ εἰκόνα τοῦ Μιαούλη;

Πέτρος. Ναί· μιὰ ἴδια σὰν αὐτήν.

Ἄνδρέας (Γελῶν.) Μήπως λογαριάζῃς νά γείνης ναύ-
αρχος καὶ σὺ σὰν τὸν Μιαούλη;

Πέτρος. Καὶ θά τὴν κρεμάσω κ' ἐγὼ ἔτσι ἄνω ἀπὸ τὸ τραπέζάκι μου· καὶ θά μοῦ λέγῃ κ' ἐμένα ὅσα λέγει σὲ σένα· καὶ θά κόψω κ' ἐγὼ ὅσα ἐλαττωματάκια κι' ἂν ἔχω, γιατί θά ἐντρέπωμαι νά εἶμαι κακός ἐμπρός εἰς τὸν Μιαούλη.

23. Τὸ ἀριστεῖον τοῦ ἀγῶνος.

Ἀριστομένης, Σταῦρο! Σταῦρο!

Σταῦρος. Τί εἶνε, Ἀριστομένη;

Ἀριστομένης. (Μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος). Σοῦφερα ἓνα πρᾶγμα νά ἰδῇς, ποῦ θά εὐχαριστηθῇς πολύ.

Σταῦρος, (Μετὰ περιεργείας). Τί; τί;

Ἀριστομένης. (Ἐκτυλίσσων μετὰ τινος σεβασμοῦ χαρ-
τίον καὶ ἐξάγων ἓνα σιδηροῦν σταυρόν). Νά κύττα, ἐν
ἀριστεῖον τοῦ ἀγῶνος!

Σταῦρος (Μετ' ἀδιαφορίας) Αὐτὸ ἤθελες νά μοῦ δείξῃς;
κ' ἐγὼ ἐνόμισα πῶς ἦταν κάτι τι.

Ἀριστομένης (Μετὰ σοβαρότητος). Ἐνόμιζες πῶς ἦταν
κάτι τι; κ' ἓνα ἀριστεῖον τοῦ ἀγῶνος δὲν εἶνε κάτι τι;

Σταῦρος (Κάμνων χειρονομίαν ἢ ὁποία ἐκφράζει περιφρόνησιν). Οὐφ ! καϋμένε καὶ σύ ! ἓνας σιδηρένιος σταυρὸς ἐκεῖ !

Ἀριστομένης. Σιδηρένιος; Καὶ τί σημαίνει πῶς εἶνε σιδερένιος ; μήπως τὰ ἀριστεῖα καὶ τὰ παράσημα ἔχουν τὴν ἀξίαν τοῦ μετάλλου ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὰ κάμουν ;

Σταῦρος. Βέβαια ! δὲν βλέπεις ὅτι ὅσον ἀνώτερο εἶνε τὸ παράσημο, τόσο ἀπὸ καλλίτερο μέταλλον εἶνε καμωμένο.

Ἀριστομένης. Ἐγὼ βλέπω τί σημαίνει κάθε παράσημο, καὶ δὲν μὲ μέλει ἀπὸ τί εἶνε· ἡ ἀξία τῶν παρασήμων δὲν εἶνε ν' ἀξίζουν πολλά, διότι ἂν ἦταν ν' ἀξίζουν πολλά, τότε ὅσοι φοροῦν καδένες χρυσαῖς καὶ ὅσαι φοροῦν διαμαντικὰ ἔχουν τὰ μεγαλειότερα παράσημα.

Σταῦρος. Καϋμένε Ἀριστομένη, πῶς φαίνεσαι ποῦ δὲν ξέρεις ἀπὸ ἀριστεῖα καὶ παράσημα· ἀκουσέ με ἑμένα νὰ σοῦ εἰπῶ· ἑμένα ὁ πατέρας μου εἶνε ταγματάρχης καὶ ξέρω ἀπὸ παράσημα· λοιπὸν ἂν ἀποθάνῃ ἓνας ἀγωνιστὴς μ' αὐτὸν τὸν σιδηρένιο σταυρό, οὔτε μία σάλπιγγα δὲν θὰ βαρέσῃ, οὔτε ἓνας στρατιώτης δὲν θὰ πάγῃ κατόπιν του.

Ἀριστομένης (Μετὰ λύπης). Ἀλήθεια ;

Σταῦρος. Βέβαια ! ἐν ᾧ, ἂν ἀποθάνῃ κανεὶς μὲ ἓνα ἄλλο παράσημο, θὰ πᾶνε κατόπιν του στρατιῶται καὶ μουσικὴ καὶ θὰ ρίξουν καὶ τουφέκια ὅταν τὸν θάπτουν.

Ἀριστομένης. Τέτοιαις δόξαις δὲν μὲ σκοτίζουν ἑμένα· ἐγὼ παρατηρῶ ποῖος τὸ πῆρε αὐτὸ τὸ ἀριστεῖον καὶ ποιοὶ παίρνουν τὰ ἄλλα τὰ ἀσημένια, τὰ μαλαματένια τὰ παράσημα· διατί τοῖς τὰ δίδουν ; ἐπολέμησαν, ἐκινδύνευσαν τὴν ζωὴ τους, ἐλευθέρωσαν τὴν πατρίδα ; Ὁχι· μὰ αὐτὸ τὸ σιδηρένιο ἀριστεῖον πῆρε τὸ δῶνον καὶ τοῦτο ἔκλειψεν τὰ ὄργανα καὶ τὰ

κόντεψε δέκα φοραίς νά σκοτωθῆ 'ς τὴν Ἐπανάστασι, γιατί ἦτανε ὑπαξιωματικὸς τοῦ Κανάρη...

Σταῦρος. Ποῦ θέλεις τώρα νά τὴν δείξουν τὴν γενναιότητα ; ἔχομε πόλεμο ; ὄχι· μὰ οἱ ἄλλοι λοιπὸν ποῦ κάμνουν τὸ καθήκόν τους, καὶ ὠφελοῦν κι' αὐτοὶ τὴν Πατρίδα, δὲν πρέπει νά παίρνουν παράσημο ;

Ἀριστομένης. Δὲν λέγω ὄχι· νά παίρνουν· ἀλλὰ νά τὴν ὠφελοῦν ἀληθινά· γιατί ἂν ξεύρης σὺ ἀπὸ παράσημα, ξέρω κ' ἐγὼ· πολλοὶ τὰ παίρνουν τὰ παράσημα δίχως νά κάμνουν τίποτε γιὰ τὴν πατρίδα.

Σταῦρος. Τίποτε ;

Ἀριστομένης. Ναί, τίποτε ὄχι· μόνον δὲν τὴν ὠφελοῦν τὴν Πατρίδα, ἀλλὰ τὴν βλάπτουν παίρνουν παράσημο· γιατί ; εἶνε τιμὴ εἰς αὐτοὺς τὸ παράσημο ἢ ἐντροπή ;

Σταῦρος. Ἀλλὰ ἔχουν τὴν δόξαν κι' ἂν ἀποθάνουν...

Ἀριστομένης. (Διακόπτων αὐτὸν μετ' ἀνυπομονησίας). Ἐχουν δόξα ; τέτοια δόξα τί νά τὴν κάμω ; Ἄκουσέ με νά σοῦ 'πῶ, Σταῦρο. Τ' ἀριστεῖα καὶ τὰ παράσημα γιὰ στολίδι τὰ κρεμοῦν εἰς τὸ στήθος ἢ γιὰ νά σημαίνουν κάτι ;

Σταῦρος. (Μετά τινα σκέψιν). Γιὰ νά σημαίνουν κάτι τι βέβαια.

Ἀριστομένης. Καλά. (Μετά ζωηρότητος). Ἄν σοῦ εἴπω· «Νά, κρέμασε, 'ς τὸ στήθος σου αὐτὸ τὸ ἀριστεῖον· αὐτὸ σημαίνει ὅτι, ὅταν σ' ἐφώναξε ἡ Πατρίς εἰς τὰ ὄπλα σὺ ἔτρεξες μὲ προθυμία καὶ ἐπολέμησες· σημαίνει ὅτι εἶσαι γενναῖος, παλληκάρι· ὅτι ἡ Πατρίδα σέ θεωρεῖ εὐεργέτην της, ἀκούεις ; εὐεργέτην της.»

Σταῦρος. Καλά.

Ἀριστομένης. Καὶ ἂν σοῦ εἴπω·ν πάλιν· «Νά, κρέμασε

εἰς τὸ στήθος σου αὐτὸ τὸ παράσημο· σημαίνει ὅτι τὴν ὑπηρεσίαν, διὰ τὴν ὁποίαν σ' ἐπλήρωσε ἡ Πατρίδα τὴν ἔκαμες καλά, ἀλλὰ μὲ ὄλην σου τὴν ἡσυχία, δίχως κινδύνου, δίχως καμμία θυσία ἢ καὶ δὲν σημαίνει τίποτε, ὅπως ὅταν τὸ δίδουν εἰς μαγεύρους καὶ ὑπηρέτας· τί θὰ ἐπροτιμοῦσες ἀπὸ τὰ δύο, γιὰ ποῖο θὰ ὑπερφηφανεύσουν περισσότερο ; ποῖο θὰ σοῦδινε πλειότερη τιμὴ ;

Σταῦρος. Βέβαια τὸ πρῶτον.

Ἀριστομένης. (Μετὰ χαρᾶς). Ποῦ θὰ 'πῆ, τὸ ἀριστεῖον τοῦ ἀγῶνος· καὶ βέβαια, Σταῦρο, κατόπιν 'ς τὸ νεκρὸ ἄς πηγαίνουν ὅσοι θέλουν στρατιῶται καὶ τύμπανα, αὐτὸ τὸ σιδηρένιο ἀριστεῖον εἶνε καλλίτερο ἀπὸ τὰ ἀσημένια καὶ τὰ χρυσαῖα παράσημα· γιὰτί ξέρεις πῶς κάτω ἀπ' αὐτὸ κτυπᾷ δίχως ἄλλο καρδιὰ παλληκαρίσα.

Σταῦρος (Παρατηρῶν μετὰ δειλίας τὸ ἀριστεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει ὁ Ἀριστομένης εἰς τὰς χεῖράς του). Ἐχεις δίκαιον.

Ἀριστομένης. Καὶ νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, Σταῦρο· κ' ἐγὼ ἓνα τέτοιο ἀριστεῖο θέλω· θέλω νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα μου, καὶ νὰ μὲ φωνάξῃ ἡ Πατρίς. Ἐμπρός ! στ' ἄρματα ! Καὶ νὰ πολεμήσω καὶ νὰ κινδυνεύσω, καὶ νὰ πάρω ἓνα τέτοιο ἢ χαλκοῦν ὅπως ἐπῆραν οἱ ἀγωνισταὶ τῆς ξηρᾶς· ἀλλὰ νὰ γείνω ἄξιος καὶ νὰ μοῦ τὸ δώσουν, καὶ νὰ μὴν ἐντρέπσμαι νὰ τὸ φορῶ. Καὶ σύ, Σταῦρο, ποῦχεις γενναία καρδιὰ, τί θέλεις νὰ πάρῃς ;

Σταῦρος. Ἐγὼ ;

Ἀριστομένης. Τί θέλεις ἀπὸ τὰ δύο ;

Σταῦρος. Ἐνα ἀριστεῖο παλληκαρίσας. (Μετὰ τινος συστολῆς) Δός μου νὰ τὸ ἰδῶ (Λαμβάνων καὶ παρατηρῶν αὐτὸ μετὰ σεβασμοῦ). Ὁ θεὸς σου, εἶπες, τὸ πῆρε ;

Ἀριστομένης. Ναί, ἦταν ναυτικός· τὸν ἀγαποῦσε πολὺ ὁ Κανάρης καὶ τοῦ ἔχει δώσει μὲ τὸ χέρι του ἓνα χαρτί ὅτι ἦταν πολὺ γενναῖος.

Σταῦρος. (*Ἀναγινώσκων.*) «Τοῖς ἠρωϊκοῖς προμάχοις τῆς Πατρίδος». Ἔχεις δίκαιον τοῦ παρασήμου ἢ ἀξία δὲν εἶνε τὸ μέταλλό του, ἀλλὰ τὸ τί σημαίνει· τὸ ἀριστεῖο αὐτὸ εἶνε χίλιαις φοραῖς καλλίτερο ἀπὸ τᾶλλα τὰ παράσημα.

Ἀριστομένης. (*Γελῶν.*) Ἄφ' οὗ μάλιστα τὰ ἄλλα τὰ παράσημα ἤμποροῦν νὰ σημαίνουν : «Ξέρεις καὶ κάμνεις καλὰ φαγητὰ ἢ ξέρεις καὶ περιποιεῖσαι καλὰ τὰ ἄλογα». ἐν ᾧ τοῦτο ἓνα μόνον σημαίνει : Εἶσαι γενναῖος ! »

24. Ἡ ἑορτὴ τῆς γιαγιᾶς.

Εὐδοξία. (*Πρὸς τὴν Ἀνδρονίκην.*) Τὸ ξεύρεις ὅτι αὐριον εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς γιαγιᾶς ;

Ἀνδρονίκη. Ἀκοῦς ἂν τὸ ξεύρω ; ἐμένα μ' ἀρέσουν ὄλαι αἱ ἑορταί· ἀπὸ ὅλας ὅμως μου ἀρέσει πειρὸ πολὺ τῆς γιαγιᾶς.

Κλειώ. Γιατὶ εἶναι σχόλη αἱ ; ἂν ἡ γιαγιὰ ἐώρταζε καθημερινή, θὰ σοῦ ἤρεσκε ἡ ἑορτὴ τῆς ;

Ἀνδρονίκη. (Ὡς νὰ δυσηρεστήθη). Ἐλα καὶ σὺ πάλι !

Εὐδοξία. Ἀφῆστε τὰ μαλώματα· ἐσκεφθήκατε τί θὰ τῆς προσφέρετε τῆς γιαγιᾶς διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ;

Ἀνδρονίκη. Ἐγὼ ἐσκεφθῆκα· σὺ τί θὰ τῆς προσφέρῃς, Εὐδοξία ;

Εὐδοξία. Σὺ ;

Ἀνδρονίκη. Ἐγὼ θὰ πάγω πρῶτ' πρῶτ' εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς, θ' ἀναβῶ σὲ μιὰ καθέκλα καὶ θὰ τῆς προσφέρω μιὰ ἀνθοδέσμη καὶ θὰ τῆς εἰπῶ κ' ἓνα ποιηματάκι.

Κλειώ. Ποιηματαίχι ; ποιός σου τὸ ἔκαμε ;

Εὐδοξία. Ὁ Νίκος, ὁ ἀδελφός μου.

Κλειώ. Γιὰ λέγε το, νὰ ἰδοῦμε.

Ἀνδροίκη. Ν' ἀναβῆ σὲ μιὰ καθέκλα, σὲ μιὰ καθέκλα!

Κλειώ. Βέβαια, ἐπάνω, ἐπάνω !

Εὐδοξία. Ἄς εἶνε. (Ἀναβαίνει εἰς μιαν καθέκλαν καὶ ἀπαγγέλλει).

Ἐκοψα μὲ τὸ χέρι μου τὰ πειὸ δροσάτα, πειὸ καλὰ
Λουλούδια ἀπὸ τὸν κῆπόν μας, καὶ τᾶφερα, γιὰγιά μου
Ἰδέ τα πῶς μοσχοβολοῦν ! ἔτσι μὲς' τὴν καρδιά μου

Καὶ ἡ ἀγάπη μου μοσχοβολᾷ.

Ἄ! ὄχι! τᾶνθη δὲν βαστοῦν, περνᾷ ἡ εὐφορψιά τους
Μαραίνονται τὰ φύλλα τους, πετᾷ ἡ εὐωδιά τους.

Μὰ μένα ἡ ἀγάπη μου ἐδῶ, μὲς' τὴν καρδιά μου !

Θ' ἀνθίζη, θὰ μοσχοβολᾷ αἰώνια, γιὰγιά μου !

Κλειώ. Πολὺ ὠραῖον !

Ἀνδροίκη. Ἀλήθεια ὠραῖον· μ' ἀρέσει ἡ ἰδέα σου· ὅλα
τὰ δῶρα δὲν πρέπει νὰ ἦναι τῆς στιγμῆς ὅπως τὰ λου-
λούδια· πρέπει νὰ βαστοῦν ὅσον ἡ ἀγάπη· δι' αὐτὸ ἔξέρεις
τι θὰ τῆς προσφέρω ἐγώ ;

Εὐδοξία. Τί ;

Ἀνδροίκη. Ἄν τὸ εὐρῆτε !

Κλειώ. Ἐλα δὲ τώρα, πέ το.

Ἀνδροίκη. Λοιπόν, θὰ τῆς προσφέρω ἓνα ζευγάρι μα-
τογουάλια.

Εὐδοξία, Κλειώ. Ματογουάλια!

Ἀνδροίκη. Ναι, ἓνα ὠραῖο ζευγάρι ματογουάλια. θὰ
τὰ βλέπη πάντα, καὶ δὲν εἴμπορεῖ παρὰ νὰ τὰ βλέπη,
ἀφοῦ θὰ τᾶχη τόσο κοντὰ εἰς τὰ μάτια τῆς, καὶ θὰ μ'
ἐνθυμηται, καὶ ἴσως τὸ δῶρόν μου θὰ τὸ ἐνθυμηται πειὸ

πολύ ἀπὸ τὰ λουλούδια σου καὶ ἀπὸ τὸ ποίημά σου . . .

Εὐδοξία. Μὰ ὄλαις ματογυᾶλια ἤθελες νὰ τῆς προσφέρωμε ;

Κλειώ. Κ' ἔπειτα ποιὸς σοῦ εἶπεν ὅτι ἓνα ζευγάρι γυαλιὰ ἀξίζει πειὸ πολὺ ἀπὸ μιὰ ἀληθινὴ ἀγάπη ;

Εὐδοξία. Σωστά ! Ἄμ' ἐσύ, Κλειώ, τί θὰ τῆς προσφέρῃς ;

Κλειώ. Ἐγὼ ; Μίαν λέξιν.

Ἀνδρονίκη (Εἰρωνικῶς) Μονοσύλλαβον ;

Κλειώ. Ὅχι, τρισύλλαβον ;

Ἀνδρονίκη. Εἶπα δά, μήπως κάμνεις οἰκονομίαν καὶ εἰς τὰς συλλαβάς.

Εὐδοξία. Ποία εἶνε αὐτὴ ἡ πολὺτιμος λέξις ;

Κλειώ. Ἡ λέξις ἄριστα.

Ἀνδρονίκη. Τί ; ἄριστα θὰ τῆς προσφέρῃς ; μήπως θὰ δώσῃ ἐξετάσεις τώρα ἔς τὰ γέράματα ἢ γιαγιά μας, καὶ θὰ τῆς δώσῃ ἄριστα ;

Κλειώ. Ἐλα δά· ὅποιος ἐξοδεύει ὅταν δὲν πρέπει, δὲν ἔχει ὅταν πρέπει· καὶ σύ, βλέπω, ἐξοδεύεις πολλὴν ἐξυπνάδα, καὶ δὲν θὰ ἔχῃς ὅταν θὰ σοῦ χρειασθῇ.

Εὐδοξία. Ἀλήθεια· πέ, τί θὰ τῆς προσφέρῃς σὺ τῆς γιαγιάς ;

Κλειώ. Θὰ τῆς στείλω τὸ ἐνδεικτικόν μου ποῦ ἔχει ἄριστα !

Εὐδοξία. Καὶ νομίζεις ὅτι εἶνε δῶρον αὐτό ;

Κλειώ. Διατὶ ὄχι ;

Ἀνδρονίκη. Μὰ πῶς σοῦ κατέβῃ ;

Κλειώ. Νὰ πῶς· ὅσαις φοραῖς τῆς λέγουν τῆς γιαγιάς ὅτι εἶμαι ἐπιμελής καὶ καλή, μὲ φιλεῖ πολὺ, πολὺ, καὶ εἶνε καταχαρούμενη καὶ μοῦ λέγει : « ἢ μεγαλειτέρα χαρὰ γιὰ τῆς γιαγιάς εἶνε νὰ βλέπουν τὰς ἐγγονὰς των νὰ

εἶνε καλὰ κορίτσια». λοιπὸν κ' ἐγὼ μὲ τὸ ἐνδεικτικόν μου θὰ τῆς ἰπῶ : «Προσπαθῶ νὰ εἶμαι καλὴ διὰ νὰ εἶσαι εὐχαριστημένη ἀπὸ 'μένα». Καὶ θὰ εὐχαριστηθῆ, θὰ χαρῆ πολὺ, τὸ 'ξεύρω.

Ἀνδρονίκη. Νὰ μὲ συμπαθῆς, Κλειώ, μὰ τὸ δῶρόν σου εἶνε λιγάκι σχολαστικόν, μυρίζει σχολεῖον, μαθήματα.

Κλειώ. Δηλαδὴ πράγματα ποῦ δὲν σ' ἀρέσουν διόλου, τὸ 'ξεύρω. ἄς εἶνε. ἔρχεσθε νὰ βάλωμεν ἓνα στοίχημα :

Εὐδοξία. Τί στοίχημα ;

Κλειώ. Νὰ προσφέρῃ ἢ καθεμίᾳ τὸ δῶρόν της εἰς τὴν γιαγιάν, καὶ ἔπειτα νὰ τὴν ἐρωτήσωμεν, ἀπὸ ποῖον δῶρον εὐχαριστήθηκε περισσότερον, ποῖο τῆς ἐφάνέρωσε πειὸ πολλὴν ἀγάπην· ἀλλ' ἔως αὖριον νὰ μὴ τῆς εἰποῦμε λέξιν. Δέχεσθε ;

Ἀνδρονίκη. Ναί, ναί.

Εὐδοξία. Τώρα πᾶμε νὰ περιπατήσωμε κάτω εἰς τὸν κήπον καὶ νὰ κόψωμε καὶ κανένα λουλουῖδι.

Κλειώ. Δὲν ἐννοῶ νὰ πάρω τὸ μερίδιον τῆς γιαγιαῆς.

Εὐδοξία. Ὡ ἔχει πολλὰ ὁ κήπός μας· μὴ σὲ μέλη.

Κλειώ. (Ἄναχωρεῖ πρώτῃ).

Εὐδοξία (Πρὸς τὴν Ἀνδρονίκην). Μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ στοίχημα θὰ τὸ κερδίσῃ ἡ Κλειώ· ἓνα ἄριστα ἀξίζει πειὸ πολὺ ἀπὸ μιὰ ἀνθοδέσμη καὶ ἀπὸ ἓνα ζευγάρι ματοῦχλια. (Ἀπέρχονται).

28. Ἡ εὐσπλαγγνία.

Πηνελόπη. Καλὲ κύτταξε τί ἄνθη, τί λουλούδια ζηλευμένα, ἔλα ν' ἀγοράσῃς Βίκα, εἰν' ὠραῖα 'σάν κι' ἐσένα· Ἀγκαλιά, 'σάν ἀδελφάκια· ἰδέτε πῶς χαμογελοῦν ; 'σάν νὰ παίζουν πλάγι πλιάγι καὶ διαμάντια νὰ κυλοῦν. Ἐλα

Βίκα ν' αγοράσης, ιδέτα πῶς σὲ προσκαλοῦν κ' ὄλα πῶς μοσχοβολοῦν ;

Βίκα. Τὰ καυμένα, τί ὠραῖα... πόσον 'γὼ τ' ἀγαπῶ...

Πηνελόπη. Ἀπ' αὐτὰ ἐγὼ θὰ πλέκω στὴν εἰκόνα μας στεφάνη γιὰ φαντάσου καλὲ Βίκα τί καλὰ ποῦ θὰ τὴν πιάνη. Δι' αὐτὰ πάλιν θὰ δώσω τὴν καινούργια μου δραχμή, τῆς καλῆς διδασκαλίσης θὰ προσφέρω γιασεμί. Ἀμ' ἐσύ ;

Βίκα. Τῆς Παναγίας τὸ χεράκι θὰ φιλήσω κ' εἶν' αὐτὸ τὸ μόνον δῶρον ποῦ 'μπορῶ νὰ τῆς χαρίσω. Τῆς δασκάλισσάς μου πάλιν ἐγὼ 'ξεύρω τὸ σκοπόν, τὴν ἀρκεῖ τὸ μάθημά μου 'σὰν νεράκι νὰ τῆς 'πῶ.

Πηνελόπη. Ἐλα δὰ, καὶ σὺ Κυρία μὴ μᾶς κάμνης τὴν ἀγία.

Βίκα. Μὴ θυμῶνης, Πηνελόπη, ν' ἀγοράσω δὲν μπορῶ.

Πηνελόπη. Καὶ ἡ αἰτία ;

Βίκα. Εἶμαι μὲν σταλιχὰ μικρὸ.

Πηνελόπη. Ἐ ! . . . καλὰ καὶ τί μὲ τοῦτο ; ἡ μαμὰ προχθὲς ἀκόμη δὲν μᾶς εἶχε δώσει κάτι στὸ μικρὸ τοῦ κήπου δῶμα, καὶ δὲν ἔχομεν τὰ δῶρα τῆς καλῆς πρωτοχρονιάς ; Ἀπ' αὐτὰ μυρσίνης πάρε ἢ κλωνάρι λεμονιάς.

Βίκα. Ἀχ ! Πηνελόπη μου νὰ ἤξευρες ;

Πηνελόπη. Τί λοιπόν ;

Βίκα. Θὰ μὲ ἐπιπλήξῃς.....

Πηνελόπη. Εἰς γλυκίσματα σκοπεύεις τόσα χρήματα νὰ ρίψῃς :

Βίκα. Εἰς γλυκίσματα ;... Ὅχι, ἀλλὰ δὲν ἔχω οὔτε λεπτόν.

Πηνελόπη. Πῶς ; Τὰ ἔγασες τὰ γοήματα :

Βίκα. Θά σοῦ τὸ 'πῶ. Προχθές εἶδα ἕνα παιδάκι πονεμένο κ' ἔτρεχαν τὰ δύο του μάτια, ἐπεινοῦσε τὸ καυμένο. Ἐβγαλα ὅ,τι κι' ἄν εἶχα, τὸ ἐφίλησα γλυκὰ καὶ τοῦ τᾶβαλα στὸ χέρι· μήπως ἔκαμα κακὰ ;

Πηγελόπη. Εὐγε Βίκα, εὐγε φῶς μου, ἔλα 'δῶ νὰ σ' ἀγκαλιάσω, καλὰ ἔκαμες, λουλούδια οὔτε 'γὼ δὲν θ' ἀγοράσω· θὰ μοιράσωμεν τὰ δυό μας ὅτι ἔχω μοναχὰ καὶ μαζὺ σὰν ἀδελφάκια θ' ἀγαποῦμεν τὰ πτωχά.

26. Αἱ τέσσαρες ἐποχαὶ τοῦ ἔτους

Χειμῶν. Ἐρχομαι κουκουλωμένος καὶ μὲ γούναις σκεπασμένος ὁ χειμῶν ὁ παγωμένος, φέρνω χιόνια, παγωνιά, ψύχρα τοῦ ντελί βοργιά καὶ πολὺ τρεμοδοντιά, ἀψατε πολλὴ φωτιά.

Θέρος. Ἐρχομαι καλοκαιράκι μὲ λευκὸ 'ποκαμισάκι μ' ἔλαφρὸ φορεματάκι. Ζέστη, λαύρα καὶ ἰδρῶς τί θερμῶτατος καιρὸς ! ὁ ἀήρ τί φλογερός ! Ποῦ εἶναι τόπος σκιερός νὰ σταθῶ καὶ δροσερός ;

Χειμῶν. Ἐλθε 'γὼ νὰ σὲ δροσίσω, καὶ τὸ καῦμα τὸ περίσσιο, νὰ σοῦ τὸ κρυολογήσω· καὶ νὰ λάβω καὶ ἐγὼ τὸν ἀέρα τὸν θερμό, καὶ μὲ σὲ ν' ἀνταμωθῶ, χωρὶς ν' ἀποχωρισθῶ.

Ἐαρ. ὦ χειμῶν σὺ παγωμένε, καὶ σὺ καύσων θερμοσμένε, φλογερέ, ἡλιοκαυμένε. Ἐγὼ εἶμ' ἔαρινός, σύντροφος ἔρατεινός, εἰς τὰ ἄνθη θαλερός, ζωηρός καὶ δροσερός.

Ἐγὼ εἶμαι μεταξὺ σας, χωρὶς τὴν ὑπερβολὴ σας, χωρὶς ψύχος τὸ πολὺ σας, χωρὶς τὴν θερμοβολὴν σας.

Κάμνω πράσινη τὴν γῆ, ὡς ἡμέρας εἶμ' αὐγή,

Ἄνοιξις ἡ μαγικὴ, φύσις ἡ ἐρωτικὴ.

Ἐγὼ ἀνοίγω τὰ λουλούδια, γεννῶ ἀγάπαις καὶ τραγού-
δια, ρόδα κι' ὅλα τὰ λουλούδια,

Ἦλα χάρις, καλλονή, φύσις μάγισσα τερπνή.

Ἔρως κάλλος καὶ ζωὴ καὶ Ζεφύρου ἡ πνοή.

Φθινόπωρον. Γιά, χαρά σας συντροφοί μου.

Ἔρχομαι μὲ τὴν μορφή μου καὶ μὲ ὅλη τὴν στολή μου,
ἥτις εἶναι οἱ καρποί μου.

Τὰ σταφύλια τὰ γλυκά, μῆλα, ρόδια καὶ λοιπὰ
καὶ ροδάκινα καλὰ καὶ κυδώνια ἐκλεκτά.

Ἄλλὰ τίποτε δὲν κάνω, ὅλα ἀπὸ σας λαμβάνω,

χειμῶν, ἀνοιξίς καὶ θέρος ὅλα ἔχετε τὸ μέρος

εἰς τὴν βλάστησιν φυτῶν, εἰς τὸ κάλλος τῶν ἀνθῶν,

κι' εἰς ὠρίμανσιν καρπῶν.

Ὁ χειμῶν τὴν γῆν ποτίζει, τὸ δὲ ἔαρ τὴν στολίζει,
καὶ τὸ θέρος τὴν καρπίζει μὲ πολλοὺς γλυκεῖς καρπούς,
εἰς ἀνθρώπους γευτικούς, καὶ συγχρόνως θρεπτικούς.

Ἐλθετε ν' ἀδελφωθῶμεν, ὅλα ἕνα νὰ γενῶμεν,
ἔτος νὰ ἀποτελῶμεν, νὰ παράγωμεν ὀπώρας, καὶ καρπούς
κατὰ τὰς ὥρας, εἰς τὴν φθινοπώρου ὥραν δρέπωμεν πᾶσαν
ὀπώραν.

Πᾶν τότ' ἀνθος ἐξανθεῖ, δένδρον πᾶν φυλλορροεῖ, καὶ
μαραένετ' ἡ ζωὴ, τ' ἄλλο ἔτος ἀναζῆ.

Τὸν Θεὸν ἅς ἀγαπῶμεν, καὶ ἅς τὸν εὐγνωμονῶμεν, ὅτι
μᾶς εὐεργετεῖ καὶ τὸ πᾶν τροφοδοτεῖ.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΑΞΙΣ

26. Ἡ παιδεία.

Ἀρτεμις. Ἐλένη, διατί ρεμβάζεις; τί τόσον μελαγχολική;

Ἐλένη. Οὐδόλως, ὦ φιλτάτη, ἀλλὰ μᾶλλον σκεπτική.

Ἀγγελική. Πάντοτε βιβλία, πάντοτε βελόνας καὶ κλωστάς.

Ἀρτεμις. Πάντοτε ἐργόχειρα μυρία κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς της καὶ τὸν νοῦν της ταράττει, ὦ φιλτάτ' Ἀγγελική. Τί καλὰ νὰ σοῦ τὸ 'πῶ, οὐδόλως ταῦτα ἀγαπῶ.

Ἀγγελική. Καὶ ἐγὼ καιρὸν δὲν ἔχω νὰ σκοτιζῶ τὸν νοῦν μου μὲ τὰς τριαύτας ἀνοησίας της.

Ἀρτεμις. Τί τρελλοκόριτσο ποῦ εἶν' αὐτὴ ἡ Ἐλένη.

Ἀγγελική. Καλέ, ἰδέτε την τόσην ὥραν τὴν ὀμιλοῦμεν, καὶ οὐδὲ κἄν μᾶς παρατηρεῖ.

Ἀρτεμις. Εἶνε πάντοτε ἀφωσιωμένη εἰς τὴν προσφιλεῖ ἀνάγνωσίν της.

Ἀρτεμις καὶ Ἀγγελική. Νὰ σοῦ εἰπῶ δὲν ἔχομεν καὶ νὰ ὀμιλῶμεν μόναι.

Ἐλένη. Θὰ κάμητε καλὰ λοιπὸν νὰ φύγητε.

Ἀρτεμις. Εὐγε Ἐλένη.

Ἀγγελ. Ἀχ! πῶς σὲ συχάθηκα, τί καταλαμβάνεις καυμένη ἀπ' αὐτὸ τὸ βιβλίον;

Ἐλένη. Ὅ,τι σεῖς δυστυχῶς μὲ ὅλας τὰς προτροπὰς μου δὲν ἠδυνήθητε νὰ ἐννοήσητε.

Ἀγγελ. Βέβαια θέλεις νὰ μὲ κάμης σχολαστικὴν μὲ τὰ βιβλία σου.

"*Αρτ.* Θέλεις νὰ μὲ κάμῃς σχολαστικὴν μὲ τὰς ἀνοησίας σου.

"*Αγγε.λ.* Προτιμῶ καλλίτερον τὸν καλλωπισμὸν.

"*Αρτ.* Καὶ ἐγὼ τὸ καθήκον.

"*Ελένη.* Δηλ. τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ὀκνηρίαν.

"*Αγγε.λ.* "Αχ! τί ἀνόητος ποῦ εἶσαι.

"*Αρτ.* Καὶ πῶς, Ἐλένη, θέλεις νὰ μὴ ἐνδύωμαι κατὰ τὴν τελευταίαν μόδαν τῶν Παρισίων;

"*Αγγε.λ.* Καὶ πῶς, θέλεις νὰ ἀδυνατήσω ἀνχιγνώσκουσα καὶ κοπιάζουσα ὡς σύ;

"*Ελένη.* Σὰς οἰκτείρω, φίλαι μου. Ὁ καλλίτερος στολισμὸς, ἢ καλλιτέρα μόδα εἶνε τὰ γράμματα.

"*Αρτ.* Καλὰ τί λέγεις, μήπως ἔχασες τὰς φρένας σου; Ἐγὼ δὲν εἶδον καμμίαν νὰ φορῇ γράμματα. Τί λέγεις Ἀγγελικὴ καὶ σύ;

"*Αγγε.λ.* Δὲν σοῦ εἶπον ὅτι εἶνε σχολαστικὴ; θέλει νὰ κάμῃ καὶ ἐκείνη μόδα, θέλει νὰ μᾶς ἐνδύσῃ μὲ ἐφημερίδας, δὲν εἶνε περιέργον νὰ μᾶς εἰπῇ τῶρα ὅτι ἢ καλλιτέρα μόδα, ἢ καλλιτέρα ὠραιότης εἶνε τὰ γράμματα;

"*Ελένη.* Εἶπες μίαν ἀλήθειαν χωρὶς νὰ τὴν γνωρίζῃς. Νά, Ἐλένη, μάθε ὅτι τὰ γράμματα εἶνε ἢ διαρκεστέρα ὠραιότης, μάθε γράμματα διὰ νὰ εἶσαι ὠραία καὶ εἰς τὸ γῆρας σου.

"*Αγγε.λ.* Ἄφες τὰ γράμματα διὰ νὰ εἶσι ὠραία καὶ εἰς εἰς τὴν νεότητά σου.

"*Αρτ.* Ἐνδύσου κομψῶς διὰ νὰ ὀνομάζεσαι πολιτισμένη.

"*Ελένη.* Σὰς εἶπον καὶ ἄλλοτε, φίλαι μου, ὅτι πλανᾶσθε θέλουσαι νὰ γίνητε, ἢ μὲν μία μήτηρ κακίας, ἢ δὲ ἄλλη μήτηρ ὀλεθρίας πολυτελείας.

"*Αρτ.* Ἀγγελικὴ. Καὶ τὰ γράμματά σου πλήρης ἀνοησία!

Ἑλένη. ὦ! ἐὰν ἦσαν ἀνοησία τὰ γράμματα, οὐδέποτε τόσοι κόποι θὰ κατεβάλλοντο δι' αὐτά, καὶ οἱ πένητες τὸν ὄβολόν των δίδουσι, καὶ οἱ πλούσιοι ἀφειδῶς δαπανῶσι. Ἐὰν ἦσαν ἀνοησία, δὲν θὰ εὐρισκώμεθα ἐντὸς τοῦ ὄραιου τούτου οἰκοδομήματος.

Ἄγγελ. ὦ! ἐὰν ἦτο ἰδικόν μου, θὰ τὸ ἐπώλουν διὰ νὰ ἀγοράσω κοσμήματα.

Ἄρτ. Καὶ ἐγὼ διὰ νὰ τρώγω, νὰ πίνω καὶ νὰ διασκεδάζω.

Ἑλένη. Ὠραϊαί μου φίλοι, εἰσθε τόσον μακρὰν τῆς ἀληθείας, ὅσον ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὴν γῆν.

Ἄρτ. Καὶ διατί;

Ἄγγελ. Διότι ἡ Κυρία Ἑλένη νομίζει ὅτι τὰ ἡξεύρει ὅλα· καὶ σκέπτεται ὀρθῶς.

Ἄρτ. Καὶ τί ὀρθότερον συλλογισμὸν θέλεις, ἀφοῦ μᾶς εἶπε νὰ κάμωμεν φορέματα ἀπὸ ἐφημερίδας.

Ἑλένη. ὦ Θεέ μου! τί ἀνοησία! βλέπετε πόσον γελοίας σᾶς καθιστᾷ ἡ ἀμάθεια; Σᾶς εἶπον ὅτι τὰ γράμματα εἶνε στολισμὸς, καὶ σεῖς ἐνομίσατε αὐτὰ φθαρτὰ ἐνδύματα, σᾶς εἶπον ὅτι εἶνε ὠραιότης, καὶ σεῖς ἐγελάσατε.

Ἄγγελ. Ἀλλὰ τί θὰ ἐννοήσωμεν ἀπ' αὐτά;

Ἄρτ. Ἡμεῖς τὰ ἡξεύρομεν ὅλα.

Ἑλένη. Ἐχετε λοιπὸν γνῶσεις ἱστορικός;

Ἄγγελ. Ἀκοῦς ἐκεῖ, ἔχω γνῶσιν περισσοτέραν ἀπὸ σέ.

Ἑλένη. Τί ἦτο λοιπὸν ὁ Ἄριστοτελης;

Ἄγγελ. Ἄνθρωπος.

Ἑλένη. Καὶ ποῦ ἐγεννήθη;

Ἄγγελ. Εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἑλένη. Ὠραῖα . . . καὶ ποῦ ἔζησε;

Ἄγγελ. Εἰς τὴν οἰκίαν μας, δὲν λέγεις διὰ τὸν ἀδελφόν μου τὸν Ἀριστοτέλην ;

Ἐλένη. Σὰς συγχαίρω διὰ τὰς ἱστορικὰς γνώσεις σας.

Ἄρτ. Ἐρώτησον τώρα καὶ ἐμὲ Ἐλένη, διὰ νὰ ἴδῃς πῶς τὰ ἡξεύρω ὅλα μὲ τὸ ν καὶ μὲ τὸ σ.

Ἐλένη. Πολὺ καλὰ. Τί ἦτο ὁ Ὅμηρος ;

Ἄρτ. Ποταμός.

Ἐλένη. Καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ;

Ἄρτ. Ἀδελφὸς τῆς μητρὸς μου.

Ἐλένη. Εὐγε, εὐγε. Σὰς συγχαίρω διὰ τὰς γνώσεις σας. Δὲν μοῦ λέγεις, ποῦ κεῖται ἡ Ἀσία ;

Ἄρτ. Ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν.

Ἐλένη. Καὶ ἡ Εὐδαίμων Ἀραβία ;

Ἄρτ. Κεῖται μέσα στὴν Σερβίαν.

Ἐλένη. Ἄς ἐρωτήσωμεν καὶ μίαν μικρὰν μαθήτριαν, διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν συμφωνῇ μὲ τὰς γνώσεις σας.

Λέγε μικρά μου, τί ἦτο ὁ Ἀριστοτέλης ;

Μικρά. Σοφός. *Ἐλένη.* καὶ ποῦ ἐγεννήθη ; — *Μικρά.*

Εἰς τὰ Στάγειρα. — *Ἐλένη.* Καὶ πότε ἐζῆσεν ; — *Μικρά.*

Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὁποίου

ὑπῆρξε καὶ διδάσκαλος. — *Ἐλένη.* Καὶ ὁ Ὅμηρος, μικρά

μου, ποταμός ἦτο ; — *Μικρά.* Πολὺ ἀνόητος καὶ ἀγράμ-

ματος εἶνε ὅστις λέγει τοῦτο. Ὁ Ὅμηρος ἦτο ὁ ἐνδοξότε-

ρος ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος. — *Ἐλένη.* Καὶ ὁ Θεμιστο-

κλῆς ; — *Μικρά.* Ὁ ἐνδοξότερος στρατηγὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρτ. καὶ *Ἄγγελ.* Ἐλένη, πολὺ σκληρὰ ἐφάνης πρὸς

ἡμᾶς διότι μᾶς προσέβαλες δημοσίᾳ.

Ἐλένη. Εὐγε μικρά μου. ἔπρεπε λοιπὸν νὰ σας φέρω

εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν διὰ νὰ ἐννοήσητε τὸ σφάλμα σας καὶ

τὸ διορθώσητε.

Ἄγγελ. Ἄλλ' ἡ προσβολή, Ἑλένη, πολὺ πικρά.

Ἄρτ. Καὶ σωτήριος ἐν ταύτῳ.

Ἄγγελ. Ἐχει δίκαιον, Ἄρτεμις, ἡ Ἑλένη πρέπει νὰ μεταβάλωμεν γνώμην· ὧ ἰ ποτέ, ποτέ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν σημερινὴν προσβολήν.

Ἑλένη. Καὶ θὰ μὲ δικαιώσητε περισσότερο, ἐὰν μείνητε μέχρι τέλους, διὰ νὰ ἴδῃτε πόσα γνωρίζουν αὐτὰ τὰ κοριτσάκια.

Ἄγγελ. *Ἄρτ.* Ναί, ναὶ θὰ μείνωμεν.

Ἑλένη. Ἡ χαρὰ μου δὲν ἔχει ὄρια, διότι κατεπείσθητε νὰ μὴ ἀπωθῆτε τὴν παιδείαν, τὸ οὐράνιον αὐτὸ δῶρον. Αὐτὴ ταπεινοῦς ἀνυψοῖ, ἀσήμους ἀνοδεικνύει, τὸν πένητα τιμᾷ καὶ τὸν πλούσιον στολίζει.

Ἄγγελ. καὶ *Ἄρτ.* Τὴν ὄκηνηριάν δὲν θέλομεν πλέον, τὴν ἐργασίαν θὰ προτιμῶμεν, τὴν πολυτέλειαν θ' ἀφήσωμεν καὶ τὴν παιδείαν θὰ ἀσπασθῶμεν.

27. Αἱ πέντε Ἡπειροί.

Ἀσία. Ἐγὼ εἶμαι ἡ μεγάλη κόρη τῆς μεγάλης σφαίρας,
ἔδω ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, ἔδω καὶ δύει τὸ ἑσπέρας,
καὶ τοὺς πλείστους τῶν καταίκων τῆς γῆς ταύτης ἐγὼ
[τρέφω·

ἔγὼ γεννήσασα θρησκείας τοὺς ἡγέτας αὐτῶν στέφω,

καὶ ἡ θεία τοῦ Χριστοῦ μας πίστις ἐν ἐμοὶ ἐφάνη
ἐν τῇ χώρᾳ Παλαιστίνῃ καὶ παρὰ τῷ Ἰορδάνῃ.

Καὶ ἀνέθρεψα τὰ ἔθνη τὰ ἀρχαῖα ἐγὼ πρῶτον
καὶ μετέδωκα τὰς γνώσεις, ὡς ἐστία ἡ τῶν φῶτων.

Εἰς ἐμὲ Ἑλλὰς ὀφείλει πρῶτα σπέρματα σοφίας,
εἰς ἐκείνην δὲ Εὐρώπῃ, φῶτα πάντα τῆς παιδείας.

Ζῶα τρέφω τὰ μεγάλα, τ' ἀγριώτερα θηρία,

καὶ παράγω προϊόντα καὶ ὠραῖα καὶ παντοῖα,
τούς κατακτητὰς εὐρίσκει εἰς ἐμὲ ἡ Ἱστορία,
τούς προφήτας καὶ τούς μάγους τὰ προφητικὰ βιβλία.
Τὴν μὲν ἀδελφὴν Εὐρώπην ἔχω πρὸς τὰ δεξιὰ μου,
τὴν Ἀμερικὴν δὲ πάλιν ἔχω πρὸς τ' ἀριστερά μου,
καὶ πατῶ μὲ ἓνα πόδα Ἀφρικὴν τὴν κεκαυμένην,
μὲ τὸν ἄλλον προσεγγίζω Αὐστραλίαν χωρισμένην.

Εἰς τὴν ἔκτασιν πρωτεύω, εἰς τὰ πάντα ἀριστεύω.
Εὐρώπη. Πολλὰ εἶπες, ἀδελφὴ μου, ὑπερήφανος Ἀσία,
δὲν σοῦ ἔμεινεν ἀλλ' ὅμως σήμερον μικρὰ ἀξία.
Ἔχεις ἔθνη, ὅμως δοῦλα, ἀμαθῆ βαρβαρωμένα,
τ' ἀγαθὰ σου καὶ τὰ πλούτη δίδεις ὅλα εἰς ἐμένα.
Μὲ τὸ γάλα τῶν μαστῶν σου ἐγὼ ἤδη συντηροῦμαι
καὶ τὰ πλήθη τῶν λαῶν σου τὰ μαστίζω, δὲν φοβοῦμαι.
Σοῦ πωλῶ τῆς τέχνης ἔργα, καὶ τῆς ἐπιστήμης δῶρα
εἰς ὑπέμετρον ἀξίαν, παρὰ σοῦ λαμβάνω τώρα
δωρεὰν τὴν πρώτην ὕλην.

σε ὑποτάσσω, μὲ ἔχεις φίλην.

Ἔκοψα τὸν ἓνα πόδα ἵνα μὴ μὲ ἐμποδίζης
καὶ εὐκόλως νὰ λαμβάνω παρὰ σοῦ ὅσα πορίζεις,
τάχιστα νὰ μεταφέρω καὶ στρατοὺς καὶ πυροβόλα
νὰ κατέχω καὶ τὰ μερῆ τὰ προσοδοφόρα ὅλα
εἰς ὑποταγὴν πολλὴν μὲ ταχεῖαν ἀπειλήν.

Ἀφρικὴ. Εἶπατε τὰ ἰδικὰ σας, ἀδελφαί, μὲ ὑπεροψίαν
νὰ καυχῶμαι ἐγὼ τόσον δὲν ἔχω πολλὴν ἀξίαν.

Μ' ὅλα ταῦτα ποίας ἄλλης ἐκ τοῦ μέσου διαβαίνει;
δὲς τοῦ ἔτους ὁ φωστὴρ μας, καὶ τὴν γῆν του ἐκθερμαίνει;
Δὲν ἀνέθρεψα τὸ ἔθνος τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων
καὶ τῶν θαλασσοκρατόρων ἰσχυρῶν Καρχηδονίων;
Δὲν στηρίζεται σ' ἐμένα πυραμίδων τὸ φορτίον

καὶ δὲν δείχνουν τῆς Αἰγύπτου τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον,
ὅπου τὸ προνομιούχον ἴσχυεν ἱερατεῖον.

Καὶ ὁ ποταμὸς ὁ Νεῖλος τοὺς ἀγροὺς δὲν κατακλύζει
καὶ ἐκτρέφει προϊόντα ἄφθονα καὶ τὰ ποτίζει ;
Εἰς θηρία καὶ εἰς ζῷα μήπως δὲν εἶμαι πλουσία
καὶ δὲν εἶχον βιβλιοθήκας ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ;
Πυραμίδες, ὀβελίσκοι, καὶ νεκροὶ ταριχευμένοι
ἱερόγλυφα καὶ μούμιαὶ καὶ λαβύρινθοι ἀρχαῖοι ;
Δὲν ἐσύλησαν τὰ πάντα καὶ ἔβηλῶσαν οἱ νέοι
πορθηταὶ οἱ Εὐρωπαῖοι ;

Εἶδον Ἑλληνας καὶ Πέρσας, Ἀραβας καὶ Μακεδόνας.
πλὴν, Ἀλέξανδρος ὁ μέγας μνημονεύετ' εἰς αἰῶνας.

Εἶδον Κύρον καὶ Καμβύσην καὶ πολλοὺς λογίους ἄλλους,
Ναπολέοντα καὶ Γάλλους καὶ κατακτητὰς μεγάλους.
Ἀμερικῆ. Σεβομένη τὰ πρεσβεῖα ἐσιώπησα ν' ἀκούσω
φοβουμένη μὴ λαλοῦσα εἰς ἀβρότητα πρυσκρούσω.

Ἐν τοσοῦτῳ, ἀφοῦ πλέον ἐτελείωσεν ὁ λόγος,
εἰάν τῶρα ὀμιλήσω δὲν προσγίνεται μοι ψόγος.

Μολονότι μία μήτηρ μᾶς κρατεῖ ἡ Οἰκουμένη,
ἐγὼ ὅμως ἀπὸ ὅλας σᾶς δὲν ἤμην γνωρισμένη.

Μ' ἀνεκάλυψεν ἐσχάτως ὁ Κολόμβος Εὐρωπαῖος,
διὰ τοῦτο ὠνομάσθη ἀντιθέτως «Κόσμος νέος».

Ἐπροώδευσα εἰς τέχνας, ἐπληθύνθη εἰς ἀνθρώπους,
καὶ κατέβαλον δαπάνας εἰς προαγωγὴν καὶ κόπους.

Ἐφωτίσθη καὶ μετῆλθον ἐπιστήμας καὶ σοφίαν,
ἐνεψύχωσα τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν.

Διατρέφω λαοὺς ξένους, παρεκτὸς τῶν ἰδικῶν μου
καθ' ἐκάστην μετανάσται τρέφονται ἐκ τῶν ἀγρῶν μου.

Ἀποστέλλω εἰς τὸν κόσμον προϊόντων ποικιλίαν
βάμβακα, καφῆ καὶ ζάχαρ' καὶ μετάλλων ἀφθονίαν.

Δι' ἐμοῦ ἀνεκαινίσθη ὁ Ἀρχαῖος κόσμος ὅλος
συντητήθη καὶ ἐσχετίσθη ὁ Βορρᾶ καὶ Νότου πόλος.

Κέκτημαι δημοκρατίας, καρποφόρους γῆς ἐκτάσεις
σιδηρόδρομοι συνδέουν τὰς μεγάλας ἀποστάσεις.

Πόλεις ἔχω πολυάνδρους, ποταμούς πλευστοὺς μεγάλους,
καταρράκτας, λίμνας, ὄρη, στόλους θωρηκτοὺς καὶ ἄλλους,

Ναυτικοῦ πολεμικοῦ

ἅμα καὶ ἐμπορικοῦ.

Αὐστραλία. Ἡ μικρὰ ἐγὼ ἢ νῆσος ἔμεινα ἢ τελευταία
διὰ τοῦτο καὶ δὲν εἶμαι ὅλως καταφρονητέα.

Σχηματίζω μέγα κέντρον εἰς ἀρχιπελάγη νήσων
καὶ ἀποτελοῦμεν πέμπτην Ἡπειρον μὲ τόπον ἴσον.

Διὰ τοῦτο ὠνομάσθη ὄντως καὶ Πολυνησία.

Ἐχω πλοῦτον προϊόντα ὅσα χαίρει ἡ Ἀγγλία,

ἔχω ζῶα, μεταλλεῖα, πλούσια χρυσωρυχεῖα,

καὶ ἡ πρόοδος αὐξάνει καὶ ἡ πολυανθρωπία.

Ὠκεανοί. Τὰς καλὰς τῆς Οἰκουμένης πέντε ταύτας φίλας
[κόρας

οἱ ὠκεανοὶ τὰς σφίγγουν εἰς τὰς παραλίους χώρας.

28. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ δράματος (ὁ Διᾶκος).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

Πασᾶς, Ἀναστάσιος, Μαρία, Ἐλένη.

Ἀναστ. Ἴδου ἡ γρατῖα, ὦ Πασᾶ, τὰ δῶρά της σοὶ φέρει.

(Ἡ Μαρία ρίπτεται εἰς τοὺς πόδας τοῦ Πασᾶ, ἡ δὲ
Ἐλένη ἐκβάλλουσα ἐκ τῶν δισσακίων τὰ λύτρα ἐκθέτε
αὐτά).

Μαρία. Πόσον θερμῶς, ἡ δυστυχῆς, ἐπόθευν, ὦ Πασᾶ μου,
Αὐτὴν τὴν ὦραν τὴν καλὴν καὶ τὴν εὐτυχισμένην!

Νὰ κλαύσω εἰς τοὺς πόδας σου, νὰ σὲ καθικετεύσω
Ὅπως λυθῶσι τὰ δεσμὰ τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ μου·
Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐγνωμονῶ διότι καταδέχθης
Ἐνώπιόν σου νὰ φανῶ, καὶ νὰ δεχθῆς τὰ λύτρα,
Πολλὰς ἡμέρας ὡς αὐτὴν νὰ ἔχης χαρμοσύνους,
Διὰ νὰ κάμνης εὐτυχεῖς τὰς δυστυχεῖς μητέρας!

Πασᾶς. Σὺ πρῶτον γίνου εὐτυχής, καὶ ἄφησε τὰς ἄλλας.
— Ἄλλά, ὦ Ἀναστάσιε, τίς εἶν' αὐτὸς ὁ νέος :

Ἄναστ. Παιδίον εἶνε ὄρφανόν καὶ ψυχουῖος τῆς γραΐας.

Μαρ. (ἐγειρομένη) Ναί! ὦ Πασᾶ μου ὄρφανόν, καὶ ψυχο-
[υἱός μου εἶνε,

Συνοδοιπόρον εἶχ' αὐτὸν τὰ λύτρα ἵνα φέρω.

Πῶς νὰ σηκῶσω μόνη μου βαρύτετον φορτίον;

Πασᾶς. Ἄκουσον σύ, ὦ ψυχουιέ, τίς εἶναι ἡ πατρίς σου;

Εἰπέ τὴν ἡλικίαν σου, καὶ ποῖον τ' ὄνομά σου.

Μαρ. Δῆμον τὸν λέγουν, ὦ Πασᾶ.

Πασᾶς. Σιώπα σὺ ὦ γραΐα!

Ἐλένη. Εἶμαι Πελοποννήσιος, ἑτῶν δεκαεννέα.

Δῆμο μὲ ὀνομάζουσιν, ἐπώνυμον δὲν ἔχω.

Μαρ. Ἄλλά τὸν Διάκον μου, Πασᾶ, δὲν θὰ μοῦ τὸν χαρίσης;

Νὰ τὸν ἰδῶ καὶ ν' ἀσπασθῶ δὲν θὰ μὲ ἀξιώσης;

Ἐπώλησα ἡ δυστυχὴς ὅ,τ' εἶχα εἰς τὸν κόσμον.

Καὶ ἄλλο τι δὲν μ' ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου.

Εἰμὴ αὐτὸ τὸ ἔνδυμα, καὶ ὁ Διάκος ὁ υἱός μου!

Αὐτός, Πασᾶ, καὶ οἶκός μου, καὶ κλίνη, καὶ τροφή μου,

Αὐτός παρηγορία μου, αὐτός ἐλπίς μου εἶναι.

Γραΐα καὶ χήρα, ὄρφανή, παντέρημος, ἀθλία...

Πασᾶς. Ἄν ὅσα φέρης πρὸς ἐμὲ ἦν' ὅλα ἰδικά σου,

Ὁ Διάκος ἦτο πλούσιος, καὶ ἠδύνατο νὰ ζήσει.

Πῶς ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ γίνῃ ἀποστῆτης;

- Ἀναστ.* Πάντες ἐπανεστάτησαν, Πασᾶ, εἰς τὴν Ἑλλάδα,
Καὶ πλούσιοι, καὶ πένητες, καὶ γέροντες, καὶ νέοι.
Κ' οἱ μὲν πτωχοὶ ζητοῦν ζωὴν, οἱ δ' ἄλλοι εὐνομίαν.
Καὶ ὀδηγοῦν οἱ γέροντες, καὶ μάχονται οἱ νέοι.
- Μαρ.* Πασᾶ, δὲν ἦτο πλούσιος, πτωχὸς ὁ Διάκος ἦτο.
'Ἀλλὰ πτωχοὶ καὶ πλούσιοι τὸν Διάκον μου ἠγάπων,
'Ὅλοι τὸν ἐλυπήθησαν, πικρότατα τὸν κλαίουν.
Καὶ ὄλοι συνεισέφεραν πρὸς ἀπολύτρωσίν του,
'Ἰδού, Πασᾶ μου, διατί πολλὰ τὰ λύτρα εἶναι.
— Ἦτο γλυκὺς ὁ Διάκος μου, καὶ προσηνὴς πρὸς ὄλους!
- Πασᾶς.* Ὁ Διάκος ἦτο πάντοτε ἀνήμερον θηρίον!
Καὶ δι' αὐτὸ τὸν ἀγαποῦν οἱ ἀποστάται ὄλοι.
Καὶ πλούσια ὑπὲρ αὐτοῦ τὰ δῶρά των προσφέρουν.
Ποθοῦν αὐτὸν ἐλεύθερον διὰ νὰ σφάζῃ Τούρκους!
Ματαίως ὅμως καὶ ποθοῦν, καὶ λύτρα συνεισφέρουν!
- Μαρ.* Ἄν εἰς τὴν μάχην, ὦ Πασᾶ, θηρίον εἶν' ὁ Διάκος,
'Ανήμερον καὶ ἄγριον, ἐγὼ δὲν τὸ ἠξεύρω.
'Εγὼ τὸν ἠῦρα πάντοτε γλυκύτατον καὶ πρῶον.
- Πασᾶς.* Τοιοῦτον πλέον σὺ ποτέ, ποτέ δὲν θὰ τὸν εὔρης.
Κ' εἰς τὸ ἐξῆς λησμόνησον τὸν Διάκον τὸν γλυκύν σου.
- Μαρ.* Τὸν Διάκον μου, τὸν τέκνον μου, ἐγὼ νὰ λησμονήσω!
'Ἀχ! πρῶτον πρέπει ν' ἀρνηθῶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν μου!
Μὴ μὲ πληγόνῃς τὴν ψυχὴν! Ἄχ! μὴ μὲ θανατόνῃς!
Τὰ δάκρυά μου τὰ πικρά....
- Πασᾶς.* Ἄς τρέχουν αἰωνίως.
- Μαρ.* Συμπάθειαν καὶ ἔλεος...
- Πασᾶς.* Ποτέ δὲν τὰ ἠσθάνθην.
- Μαρ.* Τέκνα δὲν ἔχεις ὦ Πασᾶ;
- Πασᾶς.* Δὲν ἔχω ἀποστάτας.
- Μαρ.* Ἄχ! ὄλοι μοῦ ἀπέθαναν!

Πασᾶς. Καί σὺ δὲν ἀποθνήσκεις ;

Μαρ. Ναί ! τοῦτο θελω καὶ ποθῶ, τὸν θάνατόν μου θελω !

Ἄσ Διάκος μόνον ἄς σωθῆ, κ' ἐγὼ ἄς ἀποθάνω !

Ἐδῶ ἐμπρός σου σφάζε με· τὸ μαῦρο αἷμα χύσε !

Τὴν στέρησιν τοῦ Διακού μου δὲν ὑποφέρω πλέον.

(Πίπτει πρηνῆς εἰς τοὺς πόδας τοῦ Πασᾶ).

Ἄναστ. Τόσον σκληρὸς πρὸς τί, Πασᾶ, κατ' ἀδυνατίου

[γραιίας;

Πολὺ φοβοῦμ' ἡ δυστυχῆς παράφρων μήπως γίνῃ.

Πασᾶς. Τοῦ Διακού μήτηρ εἶν' αὐτή ! καὶ ἄς παραφρονήσῃ !

Ἐλ. (πρὸς τὴν Μαρίαν) Ἐλθέ καὶ ἄς ὑπάγωμεν ! ἀπελπι-

[σία πλήρης !

Εἰς μάτην καὶ τὰ δάκρυα ! εἰς μάτην καὶ τὰ λύτρα !

Πασᾶς Τί λέγεις σύ, ὦ ψυχοιέ !

Ἐλ. (ἐρεθισμένη). Ὅτ' εἶν' ἀπελπισία !

Πασᾶς. Τὸ ὕφος σου, τὸ πρόσωπον, ὁ τόνος τῆς φωνῆς του

Μὲ λέγουν ὅτι ψυχοιδὸς βεβαίως σὺ δὲν εἶσαι.

Ἄλλὰ νομίζω ἀδελφὸν τοῦ Διακού ὅτι βλέπω.

Ἐλ. Ἐγὼ... τὸν Διακὸν ἀγαπῶ... ἀλλ' ἀδελφὸς δὲν εἶμαι.

Ἄδελφός του ἔπεσεν ἐνδόξως εἰς τὴν μάχην.

Πασᾶς. Τὸν Διακὸν ὁμως σὺ πολὺ, πολὺ τὸν ὁμοιάζεις.

Μαρ. Ναί ! δι' αὐτὸν ὡς ψυχοιδὸν τὸν ἔλαβα πλησίον,

Τὸ πρόσωπον τοῦ Διακού μου διὰ νὰ μ' ἐνθυμίζῃ.

Ἄναστ. Τοιαῦται ὁμοιότητες πολλάκις ἀπαντῶνται.

Πασ. Ἡ φυλακὴ καὶ τὰ δεσμὰ τὸ αἰνίγμα θὰ λύσουν.

Ἐλ. Ἐὰν ἐγὼ τὸν Διακὸν μας κατὰ τι ὁμοιάζω,

Αὐτὸ ποσῶς παράδοξον, πρωτοφανὲς δὲν εἶναι.

Μόνον ἐσὺ ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ὅμοιον δὲν ἔχεις !

Πασᾶς. Αὐθάδης εἶσαι καὶ θρασὺς, θυμῶδης ὡς ὁ Διακός.

(Πρὸς τοὺς ὑπηρέτας)

Ὁ Μελισόβας μου ἔδω, κ' οἱ φύλακες ἀμέσως!

(εἰς ὑπηρέτης ἐξέρχεται)

Μαρ. Πασσᾶ, μὴ συνερίζεσαι ἀνόητον παιδίον!

Ἄρ. Οἱ στεναγμοί, τὰ δάκρυα τῆς δυστυχοῦς του γραίας

Ἐρέθισαν τὸν ψυχοῦν. Πασσᾶ, συγχώρησέ τον!

Πασσᾶς (πρὸς τοὺς εἰσερχομένους στρατιώτας)

Αὐτὴν τὴν γραίαν παρευθὺς, καὶ τὸν αὐθάδη τοῦτον

Εἰς φυλακὰς νὰ ρίψετε, σφιγκτ' ἄλυσοδεμένους·

Εἰς σὲ τοὺς ἐμπιστεύομαι, πιστέ μου Μελισόβα.

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὑπηρέτης

Ἵπηρέτης. Ἦλθ' ὁ Χασάναγας, Πασσᾶ.

Πασσᾶς. Ἄς ἔλθῃ ἔμπροσθέν μου.

(ἐξέρχεται ὁ ὑπηρέτης)

ΣΚΗΝΗ Η΄.

Οἱ ἀνωτέρω Χασάναγας καὶ Διάκος.

(περιφρουρούμενος ὑπὸ στρατιωτῶν)

Μαρία. (μὴ παρατηροῦσα τοὺς εἰσερχομένους)

Πρὶν ἢ ριφθῶ εἰς τὰ δεσμὰ, πρὶν ἢ πνοή μου παύσῃ:

Συγχωρησόν μοι, ὦ Πασσᾶ, νὰ ἴδω τὸν υἱόν μου,

Τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν νὰ δώσω καὶ νὰ λάβω.

Πασ. Οὐχὶ ἀδύνατα ζητεῖς! Εἰς τὰ δεσμὰ σὰς εἶπα.

Μαρ. Οὐδὲ νεκρὸν τοῦλάχιστον, νεκρὸν νὰ τὸν φιλήσω.

Διάκος (διασχίζων τοὺς στρατιώτας).

Ἄς φιληθῶμεν ζωντανοί! Ὁ Διάκος ζῆ ἀκόμη!

Μαρ. (ριπτομένη εἰς τὰς ἀγκάλας του) Ἄχ! Διάκε μου!

Ἄχ! τέκνον μου!

Ἐλ. (ἐναγκαλιζομένη τὸν Διάκον) Θεέ! Θεέ! ὁ Διάκος!
Πασᾶς (πρὸς τοῦ στρατωῦτας μετὰ θυμοῦ).

Τοιαῦτα δὲν ἀνέχομαι! Εὐθύς ἄς χωρισθῶσιν!

Εἰς τὰ δεσμὰ τὸν ψυχουῖόν! Εἰς τὰ δεσμὰ τῆ γρατῆαν!

(Οἱ στρατιῶται ἀποσπῶσι τὸν Διάκον ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς Μαρίας καὶ τῆς Ἑλένης, καὶ ἀποσύρουσιν αὐτὰς βεβαίως ἐκτὸς τῆς σκηνῆς, παρακολουθουμένας ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου).

ΣΚΗΝΗ Θ'.

Πασᾶς, Χασάναγας, Διάκος, Στρατιῶται.

Διάκος. — Τί μὲ κρατεῖς εἰς τὴν ζωὴν; πρὸς τί μὲ βασανίζεις;

Ἐδῶ, σκληρέ, τί μ' ἔφερες μ' ἀλύσεις φορτωμένον;

Ἡθέλησες τὰ σπλάγχνα μας ἀγρίως νὰ σπαράξῃς;

Καὶ τῆς ἀγίας φύσεως τοὺς νόμους νὰ ἐμπαίξῃς;

Γραίας Μητρὸς τὸ αἶσθημα δὲν σέβεσαι θηρίον;

Θεὸν δὲν συλλογίζεσαι; ψυχὴν λοιπὸν δὲν ἔχεις;

Πασᾶς. Θεὸν ψυχὴν κ' αἰσθήματα, τὰ πάντα ἔχω, Διάκο,

Ἄν γίνῃς Τοῦρκος θὰ ἰδῆς ὅποῖος φίλος εἶμαι.

— Εἰπέ, τὸ ἀπεφάτισες; ἢ ὦρα πλησιαζει

Θάνατον θέλεις ἢ ζωὴν; Χριστιανὸς ἢ Τοῦρκος;

Διάκος. Πολλάκις τὸ ἐφώναξα, καὶ πάλιν τὸ φωνάζω,

Θάνατον θέλω Χριστιανοῦ καὶ τοῦρκος δὲν θὰ γίνω,

Καὶ τὸν Χριστὸν ἄν ἄρνηθῶ, ἢ γῆ ἄς μὲ ροφήσῃ !

Ἡ γλῶσσά μου ἄς ξηρανθῆ, ἄς μὴ προφέρῃ λέξιν,

Οὐδὲ Πατρίδα καὶ Θεόν, οὐδὲ ἐλευθερίαν !

Κατὰ τυράννων πόλεμον ὠρκίσθην ὀλοψύχως,

Καὶ μὲ τὸ μαῦρον αἷμά μου τὸν ὄρκον θὰ σφραγίσω.

Εἰς τὴν Πατρίδ' ἀνωφελής, τί θέλω τὴν ζωὴν μου ;

Θανάτωσέ με τύρανε, πλὴν Τοῦρκον δὲν μὲ κάμνεις !

Πασᾶς. Τὰ δὲ βασανιστήρια ;

Διάκος. Προσῶς δὲν μὲ τρομάζουν. Ἄλλὰ καὶ σὺ τρέμε τύ-

ραννε, τοῦ Πλάστου τὴν κατάραν !

Πασᾶς.—Πλὴν ἂν σ' ἀφήσω τὴν ζωὴν ὁμοῦ καὶ τὴν θρη-

[σκεῖαν,

Φίλος πιστὸς ὑπόσχεσαι καὶ σύντροφος νὰ γίνῃς,

Καὶ νὰ μοιράσωμεν ὁμοῦ τὰς γαίας τῆς Ἑλλάδος.

Διάκος. Ὅταν τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πῦρ φιλιωθῶσι

Κ' ἢ κόλασις συνταυτησθῆ μετὰ τοῦ Παραδείσου,

Τότε κ' ἡμεῖς θὰ γίνωμεν πιστοὶ τῶν Τούρκων φίλοι

—Ἐὰν δὲν καταστήσωμεν τὴν γῆν μας ἐλευθέραν,

Αἰώνιος ὁ πόλεμος καὶ ἄσπονδον τὸ μῖσος

Ποτὲ πατρίδα καὶ Θεὸν ὁ Ἕλλην δὲν προδίδει,

Καὶ προτιμῶ ἢ ἀστραπὴ νὰ πέσῃ νὰ μὲ καύσῃ,

Παρὰ προδότῃς νὰ φανῶ καὶ γίνω φίλος Τούρκου.

Πασᾶς. Πλούτη λοιπὸν καὶ κτήματα ; . . . . .

Διάκος. Ἐγὼ δὲν θέλω πλούτη !

Κτῆμα μου ἔχω τὴν τιμὴν καὶ πλούτη τ' ὄνομά μου.

Οὐδὲν πολυτιμότερον ἀμέμπτου συνειδότος·

Οὐδ' ἄλλο τι γλυυότερον πατρίδος ἐλευθέρας!

Πασᾶς. Ἄλλ' ἐξουσίαν καὶ τιμὰς ἐπὶ τῆς γῆς δὲν θέλεις;

Διάκος. Αἰσχροτήτες εἶν' αἱ τιμαὶ, αἰσχροὶ καὶ ἡ ἐξουσία,
'Ὅσάκις τις τὰς ἀποκτᾶ διὰ τῆς προδοσίας!

Πασᾶς. Λοιπὸν τὸν θάνατον ποθεῖς;

Διάκος. Ἐλευθερίαν θέλω!

Πασᾶς. Χριστιανὸς καὶ ἐλεύθερος ἀδύνατον νὰ ζήσης.

"Ἄν ἀρνηθῆς τὴν πίστιν σου . . . .

Διάκος. Λοιπὸν θανάτωσέ με.

Πασᾶς. Ἄλλ' ἔχεις σὺ καὶ ἀδελφόνεις τὰ δεσμὰ στενάζει.

Θέλω δὲ στείλει καὶ αὐτὸν κατόπιν σου νὰ σ' εὕρη.

Διάκος. Εἶχ' ἀδελφὸν νεώτερον! αὐτὸς εὐδαίμων ὄμωξ,

"Ἐνδοξὸν εὕρε θάνατον τοὺς Τούρκους κατασφάζων!

Πασᾶς. Τὴν γηραιὰν μητέρα σου ποῦ θέλεις τὴν ἀφήσει;

Διάκος. Εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ ἔλεος, εἰς χεῖρας τῆς Πατρίδος!

(καθ' ἑαυτόν).

Αἰσθάνομαι τὴν θλίψιν σου τὸν πόνον σου ὦ μητὲρ!

Καὶ τήκομαι κατάκαρδα ὁσάκις σ, ἐνθυμοῦμαι

'Ἀλλὰ ἐνώπιον τιμῆς πατρίδος καὶ θρησκείας

Πῶς δύναμαι ὁ ἄτυχος νὰ σὲ παρηγορήσω;

Πασᾶς. ὦ μὴ λυπεῖσαι καὶ πολὺ δὲν θέλει σὲ θρηνήσει.

'Ἄφου σε ἴδῃ θνήσκοντα σκληρῶς ἐνώπιόν της

Θὰ σφάζω τότε καὶ αὐτήν. . . .

Διάκος. Σιώπα αἰμοβόρε.

Φοβήθητι παραφοράν υιού ἀπελπισμένου !

Μὲ τὰς ἀλύσεις μου αὐτὰς . . . . .

(ὄρμαξ ὁ Διάκος κατὰ τοῦ Πασᾶ)

Πασᾶς. (ὀπισθοδρομῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας)

Εἰς τὴν εἰρκτὴν ἀμέσως !

(Οἱ στρατιῶται διὰ τῆς βίας ἀποσύρουν ἐκτὸς τῆς
σκηνῆς τὸν Διάκον.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Πρόσωπα.

Ἕλληνας, Γότθος, Σωματοφύλακες, Χωρικός.

(Παρίσταται ἓν τινι δάσει τῆς Γοθικῆς χώρας)

Ἕλληνας συγκεκινημένος καθήμενος ἐπὶ πέτρας ἐντὸς τοῦ δάσους καὶ ἐν εἶδει θρήνου λέγει:

ὦ!! δάσος, δάσος ἀχανές, ἀγρία ἐρημία,
ὦ! ποία εἰς τὰ βάθη σου καθεύδει ἡσυχία.
Ποία γαλήνη μαγικὴ ἐντὸς σου βασιλεύει,
ἐνῶ τὴν μαύρην μου ψυχὴν πλῆθος δεινῶν δεσμεύει!
Μακρὰν πολιτικῶν παθῶν, ἐρίδων καὶ πολέμων
διατελεῖς ἀείποτε πανευτυχὲς καὶ εὐδαῖμον.
Ἐνῶ ἐγὼ ὁ δυστυχὴς ξένος ἄνευ ἐλπίδος
πλανῶμαι ἀπελπὶς μακρὰν τῆς φίλης μου πατρίδος.
Καὶ φθείρομαι ἐπαισθητῶς ἡμέρα τῇ ἡμέρα
σκορπίζων στόνους, οἰμωγὰς φρικώδεις στὸν ἀέρα.
Ἡ ζωογόνος αὖρα σου, ἥτις ἐνῶ συρίζει,
στῶν δένδρων σου τὰς κορυφὰς ἀναψυχὴν χαρίζει,
τὴν θλιβομένην μου καρδιὰν καθόλου δὲν εὐφραίνει,
διότι, καίτοι δροσερά, ἀλλ' ὅμως εἶνε ξένη.
Ὅταν ἡ λύπη Ἕλληνας ψυχὴν καταφλογίζη
ἡ αὖρα τῆς πατρίδος σου καὶ μόνη τὴν δροσίζει.

(Μετὰ περισσοτέρας συγκινήσεως)

ὦ!!! παιδικὸν μου ὄνειρον, ὦ!!! κέντρον τῆς ψυχῆς μου
δαδούχε τῶν Ἐθνῶν, Ἑλλάς, ἀγαπητὴ πατρίς μου!

Ποσάκις εἰς τοῦ Παρνασσοῦ κ' ἐγὼ τὰς ὑπωρείας
μαχόμενος ὁ δυστυχῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας,

δὲν ἔχουσα τὸ αἷμά μου ;

Ποσάκις ὦ πατρίς μου

εἰς σέ δὲν ἀφιέρωσα τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου ;

Ποσάκις μὲ τὰ αἵματα τῶν σπλάγχχνων μου ἀκόμα,

δὲν ἔβαψα τὸ θεῖόν Σου καὶ ἀνδροφόρον χῶμα ;

Καὶ ὁμῶς τῶρα ὡς μηδὲν μὲ μάτια δακρυσμένα,

πλανῶμαι ἀπελπίς μακρὰν ἐξόριστος στὰ ξένα.

(ἀτενίζει εἰς τὸν οὐρανόν).

Θεέ, σὺ ὅστις πάρεδρον τὴν δίκην πάντων ἔχεις,

καὶ τοὺς ἀδίκους ἐπὶ γῆς ἀσπόνδως κατατρέχεις,

μὴ ὀργισθῆς, ἂν ἡ Πατρίς ἢ θρέψασα ἐμένα,

ἀδίκως μὲ ἐξώρισε διὰ παντὸς στὰ ξένα.

Κι' ἀδίκως ἂν ἐξώρισεν ἐμένα τὸν υἱόν της

οὐχ ἤττον πάλιν, ὦ Θεέ, !! δὲν θέλω τὸ κακό της.

Ἐπῆρξεν ἄπαξ μήτηρ μου λοιπὸν καὶ εἰς τὴν ὄραν,

καθ' ἣν τοῦ ζῆν θὰ στερηθῶ ξένος εἰς ξένην χώραν,

Ἐλλάς ὑπῆρξα τέκνον σου σιγὰ θὰ ψιθυρίσω

καὶ μὲ πικρὸν παράπονον τὸ πνεῦμά μου θ' ἀφήσω

(Ἄλλος Ἕλληνας ὑποκρινόμενος τὸν Γότθον κεκρυμμένος ἐκεῖ
πλησίον πλησιάζει καὶ λέγει σιγὰ καθ' ἑαυτόν).

ὦ !!! ποῖον πάθος ψυχικόν τὰ σπλάγχχνα του θερίζει !

ὅποια ἀπερίγραπτος καὶ ἀγνή φιλοπατρία,

ὅστις τ' ἀκούει ἄνθρωπος δὲν δύναται, δακρῦζει

καὶ ἐννοεῖ καὶ τὰ κακὰ ποῦ ἔχ' ἡ ἐξορία !!

Ἄλλ' ἄρα γε καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπισφραγίζει

τὰ ὅσα ἐν τῇ ξένη γῇ μὲ πάθος ἐκστομίζει ;

Ἢ μήπως ἄλλ' ἀπόκρυφα ἐγκλείει ἡ ψυχὴ του

καὶ ἄλλα εἰς τὸ φανερόν ἐκφράζει ἡ φωνὴ του ;

Ἄς ἴδωμεν (δεικνύει τὸν Ἕλληνα)
ἰδοῦ αὐτός, πολὺ θὰ προσπαθῆσω
τὰ βάρη τῆς καρδίας του διὰ νὰ ἐννοήσω.

(Πλησιάζει καὶ λέγει ἀγρίως.) Τίς εἶ ;

Ἕλληρ. Ἕλληνα ἐξόριστος

Γότθος. Καὶ ἡ πατρίς σου ποία ;

Ἕλληρ. Ἡ τῶν Ἑθνῶν βασιλίσσα Ἑλλάς ἡ σεβασμία.

Γότθος. Ἄ!! Ἡ Ἑλλάς λοιπὸν ἐδῶ δῶρον σὲ ἀποστέλλει
ἡ χεὶρ μου αὕτη Ἕλληνα νὰ θανατώσῃ θέλει.

Ἕλληρ. Καὶ διατὶ παρακαλῶ τοὺς Ἕλληνας μισεῖτε,
ἐνῶ καὶ χάριν εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ χρεωστῆτε ;

Γότθος ὠργισμένος. Σιώπησον ἀνόητον καὶ ἐπληρμένον γένος
ὑπερηφάνως νὰ ἴμιλης εἶσαι συνηθισμένος

τὸν ἀναιδῆ ἐγωῖσμόν τὴν ἔπαρσίν σου ῥίψον

καὶ ἔμπρός μου εὐρισκόμενος τὴν κεφαλὴν σου κῦψον.

Ἕλληρ (ὑπερηφάνως). Ὁ Ἕλληνα εἰς τὰ αἵματα τὴν
[κεφαλὴν του ῥίπτει

ἀλλὰ ἐνώπιον ποτὲ τυράννου δὲν τὴν κύπτει.

Γότθος. Εἶσαι θρασύς.

Ἕλληρ. Τοιοῦτον μὲ ἐγέννησεν ἡ προσφιλὴς πατρίς μου
διὸ καὶ τὴν εὐχαριστῶ ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς μου.

Γότθος. Αὐτὴ ὅμως ἡ ἔπαρσις ἔφθειρε τὴν Ἑλλάδα,
καὶ ἔρριψε στὰ σπλάγχνα τῆς πεπυρωμένην δάδα.

Ἕλληρ. Ἄ!! δὲν ἐφθάρη ἡ Ἑλλάς ἀκόμη ἀναθάλλει
καὶ τὴν ρομφαίαν τῆς γυμνῆν στὰς χεῖρας ἔχει πάλι.

Καὶ τοῦτο τὸ γνωρίζετε καθὼς δὲν ἀμφιβάλλω,
διότι σὰς ἐδίδαξεν ἐν μάθημα μεγάλο. (σου

Γότθος (ἐν ὀργῇ). Τί μάθημα μᾶς δίδαξεν αὐθάδη ἡ πατρίς
ὄθεν μὲ παίζεις ἀναιδῶς.

Ἕλληρ (περιφρονητικῶς). Δὲν ἔξέρω. . . συλλογίσου.

Γότθος Εἶσαι θρασύς ἀλλὰ πικρῶς θὰ τὸ μετανοήσης,
ὅταν μὲ ποῖον ὀμιλεῖς αὐθάδη ἐννοήσης.

Γνωρίζεις ποῖος εἶμ' ἐγὼ μεμισημένον γένος ;
γνωρίζεις πῶς μὲ λέγουνε καὶ πόσον ἔχω σθένος
εἶμαι τῶν Γότθων στρατηγός !!

Ἑλληρ (περιφρονητικῶς) Καὶ τοῦτο τί σημαίνει ;
Γότθος. Χεῖλος ἀθύσσου, ἄθλιε, πρὸ τῶν ποδῶν σου χαίνει.

Ἡ στιβαρά μου αὕτη χεὶρ πικρῶς θὰ τιμωρήσῃ
τὴν ἔπαρσίν σου τὴν σαθρὰν καὶ θὰ τὴν διαλύσῃ.

Εἶσαι ἐχθρὸς μου ἄσπονδος· λοιπὸν θὰ προσπαθήσω
τώρα ποῦ σ' ἔχω μοναχὸν τὸ αἷμά σου νὰ χύσω.

Ἑλληρ. Καὶ διατί παρακαλῶ ἢ κατ' ἐμοῦ ὀργή σου ;

Γότθος. Διότι μᾶς κατέστρεψεν ἡ ἄτιμος πατρίς σου.

Ἑλληρ (ἐξαγριωθεὶς). Ψεύδουσαι καὶ πρέπει νὰ τὸ ἔχῃς
[ἐντροπή σου,

Τὸ ν' ἀμαυρῆς μὲ ψεύματα Σὺ τὴν ὑπόληψίν σου·

Εἶν' ἡ πατρίς μου ἔντιμος γενναῖα τέκνα τρέφει
κι' οὐδένα φίλον τῆς ποτὲ ἀδίκως καταστρέφει

Μόνον ὅποτε φαῦλος τις ἢ βάρβαρος θελήσῃ
σᾶν τίγρις κατ' ἐπάνω τῆς ἀγρίως νὰ ὀρμήσῃ
τότε καὶ εἰς τὰς χεῖρά τῆς αὐτὸν ἀμέσως βάζει
καὶ εἰς τὸν Ἄδην παρευθὺς τοῦτον καταβιβάζει.

Γότθος. Ἄ !! φαῦλος ἦτο τὸ λοιπὸν ὁ βασιλεὺς Ἀττίλας

Ἑλληρ. Ὅχι φαῦλος.

Γότθος. Ἄλλὰ τί ;

Ἑλληρ. Ἦτο μόνον Ἀττίλας.

Γότθος. Κακοῦργε, ἔχεις δίκαιον τόσον ν' αὐθαδιάζῃς
καὶ τὸν γενναῖον ἄνακτα ἡμῶν τόσον ν' ἀτιμάζῃς,
διότι δὲν μᾶς ἄφησε καθὼ πολιτισμένος,
νὰ ἐξοντώσωμεν ἡμεῖς τὸ μοχθηρὸν σὰς γένος.

Ἐφέρετο εὐνοϊκῶς πρὸς σᾶς τοὺς ἀχαρίστους
 πρὸς σᾶς τοὺς τίγρεις τοὺς κακοὺς τοὺς ὄφεις τοὺς
 [κακίστους,

οἵτινες καὶ ὠρμήσατε ὡς ἄγριοι ἀγρίως
 καὶ τὸν ἐθανατώσατε ἀνάνδρως καὶ δολίως.
 Ἑλληρ. Ὅχι δὲν τὸν ἐφόνευσαν οἱ Ἕλληνες δολίως
 ἀλλὰ τὸν ἐθανάτωσαν ὡς τίμιοι ἀνδρίως,
 διότι δὲν ὑπέφερον μὲ χέρια δεδεμένα
 εἰς ἓνα τύραννον σκληρὸν νὰ κύπτουν τὸν αὐχένα.
 Ὁ Ἕλληρ ἀποστρέφεται, μισεῖ τὴν τυραννίαν
 καὶ μόνον τὴν γλυκεῖαν του τιμᾶ ἐλευθερίαν.
 Φύσει ἐλεύθερος πιθεῖ ἐλεύθερον ἄερα,
 καὶ τῆς δουλείας σκοτεινὴ τοῦ φαίνεται ἡ ἡμέρα
 σέβεται μὲν καὶ ἐκτιμᾶ πάντα ἀνώτερόν του
 ἀλλὰ δὲν θέλει καὶ βαρὺν ζυγὸν στὸν τράχηλόν του
 Ἀττίλλας ἦτο βάρβαρος καὶ τύραννος ἐπίσης
 καὶ μὲ βαρείας ἔδενε τοὺς Ἕλληνας ἀλύσεις,
 φρονῶν ὅτι μὲ ὅλα αὐτὰ ἠθελεν ἐκπλήξῃ
 καὶ σκῆπτρον καταπληκτικὸν στὴν γῆν των νὰ στηρίξῃ.
 Ἄλλ' ὅπου πέδες καὶ δεσμὰ, βάσανα καὶ ἀλύσεις,
 ἐκεῖ κι' οἱ δοῦλοι πάντοτε γεννοῦν τὰς ἐκδικήσεις
 ποῖος τὸν παρεκίνησε τὸ κράτος του ν' ἀφήσῃ
 καὶ μὲ στρατὸν ἀρίθμητον στὴν γῆν μας νὰ πατήσῃ
 νὰ βλάβῃ τὰ συμφέροντα τῶν συμπατριωτῶν μας
 καὶ νὰ μολύνῃ ἀναιδῶς τ' ἅγια τῶν ναῶν μας ;
 Ἦτο σκληρὸς καὶ βάρβαρος κ' ἐνόμιζε βεβαίως
 πῶς θὰ τὸν προσκυνήσωμεν ἡμεῖς ἐδαφιαίως
 ἀλλ' εἰς βαρβάρους ἢ Ἕλλας δὲν προσκυνᾷ τὸ ὕψος
 εἰς τὸν θεὸν της προσκυνᾷ καὶ στὸ ὄξύ της ξίφος.
 Γότθος (ξίφου. λκῶρ). Ἀπανθρωπε, τί πλέον σὲ ὑπομένει ;

Ἕλλην (ξίφουλκῶν). Κτυπάτε με ἂν θέλητε κι' ἐλπίς ὅτι
[θὰ ἰδῆτε,

ὅτι ὁ Ἕλλην τοῦ ἐχθροῦ φοβέρας δὲν φοβεῖται.

Ἄλλὰ τί βλέπω δειλιάς καὶ τρέμεις καὶ φοβεῖσαι
πρὸς τὰ ὀπίσω στρέφουσαι, ἔαν γενναῖος εἶσαι ;

Γότθος (ὀπισθοχωρεῖ καὶ καλεῖ τοὺς σωματοφύλακας λέγων)

Τώρα θὰ μάθης ἀναιδῆ με θλιψὶν καὶ καῦμόν σου
πῶς ν' ἀποκρίνησαι εἰς τὸν ἀνώτερόν σου.

Πιστοὶ σωματοφύλακες ποῦ εἴσθε ; σὰς προστάζω

νὰ τὸν συλλαβῆτε εὐθύς αὐτόν, σὰς διατάζω

καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσητε τὸ ξίφος του νὰ ρίψῃ

καὶ τὴν αἰσχρὰν πατρίδα του πικρῶς νὰ βλασφημῆσῃ.

Ἕλλην (πρὸς τοὺς σωματοφύλακας ἐρχομένους λέγει)

Σταθῆτε εἰς τὰς θέσεις σας (πρὸς τὸν Γότθον)

Κακοῦργε Γότθε ἄνανδρε, γένος μεμισημένον,

αὐτ' ἦτο ἡ ἀνδρεία σου σῶμα ἐκνευρισμένον ;

Μὲ ἐφοβέριζες λοιπὸν μὲ λόγια φουσκωμένα,

διότι τὰ ἀνδράποδα αὐτὰ εἶχες κρυμμένα ;

Ἄν ἐπεθύμεις, βάρβαρε, ἐμὲ νὰ τιμωρήσῃς,

ἔπρεπε μὲ τὸ ξίφος σου μόνος νὰ μὲ τρυπήσῃς.

Ἄλλ' ὅμως εἶσαι ἄνανδρος κι' ὅλη σου ἡ ἀνδρεία

εἶναι οἱ λόγοι οἱ παχεῖς κι' ἡ ἀθυροστομία·

ἐγὼ δὲν ἐδειλίασα, ἄνανδρε, τὴν ὀρμὴν σου,

ἀλλ' ἔσυρα τὸ ξίφος μου εὐθύς στὴν πρόσκλησίν σου

Καὶ νὰ σοῦ δείξω πρόσμενε μὲ θάρρους πλέον ὕψος

πῶς παίζουσιν οἱ Ἕλληνες στὰς χεῖράς των τὸ ξίφος.

Πλὴν τὸ νομίζω αἰσχρὸς μου νὰ σοῦ 'μιλῶ προδότα

λέγε τί θέλεις παρ' ἐμοῦ ἀχρεῖε στρατιῶτα ;

Τὸ ξίφος μου τὸ κοπτερόν χαμαὶ στὴν γῆν νὰ ρίψω

καὶ τὴν γλυκερὰ πατρίδα μου πικρῶς νὰ βλασφημῆσω ;

Ἄ ! ! τοῦτο μόνον, βάρβαρε, ποτὲ νὰ μὴ ἐλπίσης
μ' ὄσας βασάνους τρομερὰς καὶ ἄν μὲ βασανίσῃς.
Ὁ Ἕλλην, βάρβαρε, ποτὲ τὸ ξιφὸς του δὲν ρίπτει
ἀλλὰ τὸ ἀγκαλιάζεται καὶ τὸ φιλεῖ καὶ πίπτει
Γότθος (δακρυσμένος λέγει). Στήθι, δὲν εἶμαι βάρβαρος,
[Γότθος ἐγὼ δὲν εἶμαι

ἢ τῆς Ἑλλάδος θεία γῆ γεννέτειρά μου εἶναι ! !
Καὶ μάρτυρές μου γίνονται αὐτὰ τὰ δάκρυά μου
πλὴν δὲν πιστεύεις ; κύτταξε καὶ τὰ φορέματά μου·
ἐλθέ, ἐλθέ νὰ σ' ἀσπασθῶ, γενναῖτε ἀδελφέ μου
κι' ἄν πρὸς στιγμὴν σ' ἠνώχλησα ἤδη συμπάθησόν με
ἐγὼ σὲ ἐδοκίμασα διὰ νὰ ἐννοήσω,

ἐὰν μὲ τοὺς φοβερισμοὺς θεὸ νὰ σὲ καταπείσω
Τὸ ξιφὸς σου τὸ κοπτερόν χαμαὶ στὴν γῆν νὰ ρίψῃς
καὶ τὴν γλυκειὰ πατρίδα μας πικρῶς νὰ βλασφημήσῃς.
Ἕλλην (δακρυσμένος). Εἶς' ἀδελφός μου ; τί ζητεῖς ἐδῶ
[στὸν ξένον τόπον ;

μήπως καὶ σὺ ὑπέπεσας εἰς διωγμοὺς ἀνθρώπων ;
Γότθος. Μὴ μεμψιμοῖρει, ἀδελφέ ἡ δόξα μας κοντεύει
διὰ τὰς ἀμαρτίας ὃ πλάστης μᾶς παιδεύει.

Ἕλλην. Ἀσπασθητί με, ἀδελφέ, ἐδῶ στὰ ξένα μέρη,
καὶ ὁ θεὸς γλυκειὰ χαρὰ εἰς τὴν Ἑλλάδ' ἄς φέρῃ.

(Γονατίζουσιν ἀμφότεροι καὶ σταυρώνουσι τὰ ξιφῆ, ὃ δὲ
Γότθος λέγει.)

Θεε, ὦ ! ! γίνου ἴλεως στὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος
κι' ἄς μὴ ἰδοῦμ' ἡμεῖς ποτὲ τὸ ἄστυ τῆς Παλλάδος.
Νὰ ἀναζήσῃ κι' ἰσχυρὸν τὸ κράτος τῆς ν' αὐξήσῃ
νὰ μὴ τολμήσῃ ὃ ἐχθρὸς ποτὲ νὰ τὴν πατήσῃ.
Θεε, τὰ τόσα ἔνδοξα μνημεῖα τῆς πατρίδος,
μὴ πατηθοῦν εἰς τὸ ἐξῆς ὑπὸ τῆς τυραννίδος.

Ἡ μήτηρ τοῦ πολιτισμοῦ ἡ γλυκυτάτη Χώρα,
ἄς δώσῃ πάλιν στοὺς λαοὺς μαθήματα ὡς δῶρα.
Κι' ἡμεῖς ἄς εἴμεθα μακρὰν εἰς ξένην γῆν εἰς δάσῃ,
ἀφοῦ διὰ τῶν νόμων τῆς οὕτω μᾶς διατάσσει.

(Ἐγείρονται καὶ λέγει ὁ Ἕλλην.)

Εὐλόγησον ὦ οὐρανέ, τ' ἀδελφωμένα ξίφη μας,
νὰ ὑπερασπιζώμεθα κι' ἐξόριστοι ἀκόμα.

δρὸ ἱερὰ ὀνόματα, Πατρίδα καὶ τὴν πίστιν μας,
νὰ μὴ ὑβρίζωνται ποτὲ ἀπὸ βαρβάρου στόμα

(Χωρικός παρουσιάζεται μὲ σκαπάνην καὶ λέγει.)

Ἄ...τώρα κατάλαβα κι' ἐγὼ πειὰ εἶνε ἡ αἰτία
ν' ἀναγεννῶνται οἱ λαοί. Γλᾶ δὲ φιλοπατρία;
Σὰν τὰ λιοντάρια μάχονται, ὅταν κανεὶς τολμήσῃ
νὰ πῆ γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ νὰ τὴν βλασφημήσῃ.
Κι' ἔπειτα γίνοντ' ἡμεροὶ καὶ σὰν παιδιὰ φιλιῶνται
ὅταν στὰ ξένα εἰς βουνὰ καὶ εἰς δάσῃ συναντῶνται.
Χαρὰ στὴν τύχη σου Ἑλλάς· ἀθάνατος θὰ μείνης
ὅταν μὲ λέοντος καρδιὰν παιδιὰ στὸν κόσμον φέρης.
Θὰ γείνω Ἕλλην.... Ἐὰν αὐτοὺς ἐγὼ δὲν ἐξανάδα
θὰ φύγω ἀμέσως σήμερον θὰ πᾶω στὴν Ἑλλάδα.

(Οἱ παρόντες φωνάζουσι στὸ καλὸ, στὸ καλὸ).

Τ Ε Λ Ο Σ

ΕΡΓΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΟΥ

ΜΕ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΝ ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΑΝ

	Δραχ.
Ὁ ἐπιτάφιος θρήνος , ἐν ᾧ περιλαμβάνονται, πλὴν τῶν ἀδομένων, καὶ πάντα τὰ ἀναγινωσκόμενα ἤτοι ἐξάψαλμος, κοντάκιον, οἶκος, Ἀπόστολος, προφητεῖαι, κλπ.	1.50
Παράκλησις ἡ μικρὰ καὶ ἡ μεγάλη, εὐρύθμως τονισμένη	1.25

Β'. ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΑΝ

Ἄσματα ἐκκλησιαστικά, φυλλάδ. 7 περιέχοντα πᾶν ὅ,τι ψάλλεται ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς Κυριακῆς καὶ τῶν ἑορτῶν	4.—
Ὁκτώηχος , φυλλ. 15, περιέχοντα πᾶν ὅ,τι ψάλλεται ἐν τῷ ἑσπερινῷ τοῦ Σαββάτου καὶ τῷ ὄρθρῳ τῆς Κυριακῆς	5.—
Μεγαλὴ ἑβδομάς , φυλ. 6, ἐν οἷς περιέχονται πάντα τὰ μέλη τῆς ἑβδομάδος τῶν Παθῶν.	4.—
Ἀκολουθία τοῦ Πάσχα	1.25
Τυρταῖος , ἄσματα πατριωτικά, ὄρχηστικά καὶ γυμναστικά πρὸς χρῆσιν τῶν Σχολείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων	3.—
Μοῦσα , ἤτοι βιβλίον μουσικὸν παιδαγωγικὸν μὲ εὐρωπαϊκὴν καὶ βυζαντινὴν σημειογραφίαν, πρὸς χρῆσιν τῶν Σχολείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων	2.—
Μελοποιεῖα τῶν χορικῶν καὶ κομμῶν τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους ..	2.20
Ἡ τελευταία νῦξ τοῦ Μεσολογγίου , χορῳδία μελοποιηθεῖσα ὑπὸ Ἰωάννου Θ. Σακελλάριδου, ἐναρμονισθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Θεοφράστου	1.—

ΜΑΚΡΥΝΑΙΟΥ Γ. Α. Συλλογή ποιημάτων έγκεικριμένη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου.....	— 15
ΜΑΡΟΥΔΗ Κ. Ἀλφειητῆριον μέρος Α΄. έγκεικριμένον (1904—1909).....	— 10
— Ἀλφειητῆριον μέρος Β΄ έγκεικρι. (1905—1910).....	— 20
ΠΕΤΡΟΥΛΙΑ ΠΑΝ. Γεωγραφία έγκεικρι. (1906—1911).....	— 40
— Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, διὰ τὰς τάξεις Γ΄ καὶ Δ΄ έγκεικριμένη (1904—1909).....	— 25
— Γραμματικὴ κατὰ νέον ὄλως σύστημα, διὰ τὴν Γ΄ καὶ Δ΄ τάξιν έγκεικριμένη ἐπὶ πεν- ταετίαν (1905—1910).....	— 35
ΤΣΙΑΛΗΘΡΑ Π. Ζωολογία, περιλαμβάνουσα ἀνθρωπολογίαν μεθ' ὕγιεινῆς, διὰ τὴν Δ΄ Ε΄ καὶ Σ΄ τάξιν έγκεικριμένη (1906—1911)..	— 40
ΠΕΤΡΟΥΛΙΑ ΗΛΙΑ Ἡ Νεωτέρα παρ' ἡμῶν Σχολικὴ Νομοθεσία, ἥτοι συλ- λογὴ Νόμων, Βασ. Διαταγμάτων καὶ Ὑπουργ. Ἐγκυκλίων εἰς σχολικὰ ζητήματα ἀναφερο- μένων, έγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκ- κλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευ- σεως τόμ. Α΄.....	3.—
— Συμπλήρωσις τῆς ἰσχυούσης παρ' ἡμῶν Σχολικῆς Νομοθεσίας. Συνέ- χεια τοῦ Α΄ τόμου, ἥτοι Συλλογὴ Νόμων Β. Διαταγμάτων, Προγραμμάτων κλπ. τόμος Β΄.....	3.—

Τιμᾶται Δραχμῆς.

0020561393
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

